

Platforma za razvoj
školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

Istraživanje o dobrim praksama i potrebama u području volontiranja i građanskog odgoja u osnovnim i srednjim školama Sisačko- moslavačke županije

PROJEKT:

[Platforma za razvoj školskog volontiranja](#)

Sisak, 2023.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Sadržaj

Uvod	3
2. Rezultati	5
2.1. Stavovi učenika i učenica osnovnih škola	5
Interesi	5
Škola.....	7
Potrebe i problemi	10
Različitosti i rješavanje problema	14
Volontiranje	18
Sažetak	21
2.2. Stavovi učenika i učenica srednjih škola	24
Interesi	24
Škola.....	26
Potrebe i problemi	29
Različitosti i rješavanje problema	33
Volontiranje	34
Sažetak	36
2.3. Stavovi nastavnica/odgojno-obrazovnih radnika	38
Interesi	38
Potrebe i problemi	40
Različitosti i rješavanje problema	42
Volontiranje	44
Sažetak	46
Zaključak.....	48

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Uvod

Kuća ljudskih prava Zagreb u suradnji s Agencijom lokalne demokracije Sisak provela je istraživanje u svrhu stjecanja uvida u stavove i iskustva učenika, učenica i obrazovnih djelatnika/ica osnovnih i srednjih škola u Sisačko-moslavačkoj županiji, i to iz: Osnovne škole Budaševo-Topolovac-Gušće, Srednje škole Viktorovac, Srednje škole Glina, Srednje škole Ivana Trnskoga - Hrvatska Kostajnica, Srednje škole Viktorovac i Strukovne škole Sisak.

U istraživanju su ispitani interesi, potrebe i problemi mladih, njihova percepcija različitosti unutar škole i ideje za rješenja istaknutih problema, njihovo razumijevanje volontiranja te ideje koje imaju za volonterski angažman.

Ispitivane teme podijeljene su u pet cjelina: (1) *interesi*, (2) *potrebe i problemi*, (3) *različitosti i rješavanje problema*, (4) *škola* te (5) *volontiranje*. Unutar nekih cjelina postoje podcjeline, kao što su podcjeline *problemi unutar škole* i *problemi izvan škole*.

Prikupljanje podataka za istraživanje je provedeno u obliku fokus grupa koje su korištene kao metoda stjecanja uvida u stavove i iskustva učenika i učenica različitih interesa, školskog uspjeha i involviranosti u volontiranje, kao i u specifične stavove i iskustva nastavnica. Fokus grupe omogućile su i uvid u osobne perspektive sudionika i sudionica, kontekstualizaciju i razumijevanje njihovih specifičnih iskustava vezanih uz volontiranje, odnosno interese, potrebe i probleme koje imaju, kao i ispitivane uvjete u školi, prvenstveno vezano uz volontiranje i uz mogućnost da se učenici i učenice kvalitetno razvijaju u inkluzivnim i primjerenim uvjetima.

U fokus grupama sudjelovali su učenici i učenice te obrazovne djelatnice osnovnih i srednjih škola, dakle djeca, mladi i osobe srednje dobi. Budući da su u istraživanju sudjelovala djeca, prethodno su osigurane privole, a nastavnice su ih pripremale za sudjelovanje i informirale ih o svrsi fokus grupa. Sudionici i sudionice su informirani o tome da će podaci korišteni u istraživanju biti anonimizirani i da u bilo kojem trenutku mogu odustati od sudjelovanja ili ne odgovarati na pitanja na koja iz bilo kojeg razloga ne žele odgovarati.

Istraživanjem je, kroz 6 fokus grupa, obuhvaćeno 48 učenika i učenica iz grupe 1.-4. razreda srednjih škola i 6.-8. razreda osnovnih škola iz sveukupno šest škola: četiri iz Siska, jedne iz Glina i jedne iz Hrvatske Kostajnice. Obuhvaćeno je i dvanaest nastavnica kroz tri fokus grupe. Nastavnice su većinom društveno-humanističkog usmjerenja, ali su se istraživanju pridružile i nastavnice prirodoslovnog ili strukovnog predmeta. U istraživanju su sudjelovale i stručne suradnice škole - psihologinje, pedagoginje i knjižničarke.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokracije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Uzorak ovog istraživanja sastavljen je prigodno. Obrazovne djelatnice škole sastavile su grupe učenika i učenica koje se razlikuju po razredima i dobi, rodnom identitetu, školskim smjerovima (u strukovnim školama), školskom uspjehu i vladanju te po volonterskoj angažiranosti. Grupe su imale između šest i osam sudionika te gotovo jednak broj učenika i učenica. Fokus grupe organizirane su odvojeno za srednje i osnovne škole, tako da je dob učenika i učenica varirala između 10 i 17 godina, a unutar pojedine grupe je postojala veća (četiri godine) ili manja (jedna godina) varijacija u dobi.

Sve fokus grupe provedene su tijekom veljače i ožujka 2023. godine. Provedeno je šest fokus grupa s učenicima i učenicama te tri s nastavnicama. Vrijeme trajanja fokus grupa bilo je između 70 i 100 minuta i razgovori su snimani. Izuzev jedne fokus grupe s nastavnicama koja je održana online pomoću alata digitalne komunikacije, sve ostale fokus grupe su održane uživo u gotovo jednakim uvjetima, odnosno u učionicama osnovnih i srednjih škola, s istim uputama i pripremljenim pitanjima.

Fokus grupe sadržavale su unaprijed određena pitanja koja su oblikovala polustrukturirane razgovore prema uvodno opisanim cjelinama. Pitanja su služila kao priprema i konceptualni okvir razgovora. Pitanja su pridonijela orijentaciji fokus grupa te su poslužila standardizaciji pitanja među svim ispitivanim osobama i grupama. Sva su pitanja bila ista, no vođenjem polustrukturiranih razgovora način postavljanja pitanja ili vrsta potpitanja ponekad su umjereno varirali.

Postupak provedbe istraživanja bio je jednak među svim skupinama. Prije fokus grupa komuniciran je gotovo jednak uvod u istraživanje. Sastojao se od kratkog upoznavanja, objašnjenja svrhe istraživanja i njegovog etičkog okvira te pridobivanja privole za sudjelovanje. Rezultati istraživanja sastavljeni su pomoću bilježaka razgovora i preslušavanjem audio snimki.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

2. Rezultati

Rezultati istraživanja su grupirani s obzirom na sastav grupe i na teme razgovora. Rezultati su tako razdijeljeni prema skupinama učenika i učenica osnovnih škola, srednjih škola i skupinama nastavnica (koje se odnose i na stručne suradnice), kao i prema temama koje su ispitane u razgovorima. Teme su bile interesi mladih, njihov odnos sa školom, zatim potrebe i problemi s kojima se suočavaju u školi i izvan nje, različitosti koje vide među učenicima i učenicama u školi i moguća rješenja navedenih ili generalnih problema te njihovo razumijevanje pojma volontiranja kao i ideje koje imaju za volonterski angažman.

2.1. Stavovi učenika i učenica osnovnih škola

Interesi

5

Interesi učenika i učenica ispitivani su kako bi se dobio uvid u teme koje ih zanimaju, aktivnosti kojima se bave u slobodno vrijeme i kojima posvećuju pažnju u školi i izvan nje. Najčešće navođeni interes učenika i učenica osnovnih škola bile su društvene mreže, uglavnom Instagram i TikTok, a nešto rjeđe Snapchat i Facebook. To se odnosi i na iskaze vlastitih interesa i na percepciju interesa vršnjaka i vršnjakinja.

“Zanimaju nas mobiteli većinom, znači društvene mreže.”

“Igramo video igrice, na mobitelu gledamo društvene mreže, TikTok, Instagram, Facebook, Snapchat.”

“U mom razredu uglavnom ih zanima sportovi ili isto tak’ mobitel. Uglavnom TikTok je najzastupljeniji.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj
školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active
citizens fund

Na društvenim mrežama učenici i učenice prate određene osobe, gledaju video materijale različite tematike, poput "smiješnih" videa, videa koje prikazuju kućne ljubimce ili videa sportske tematike, ali i nasumične videoe.

"Evo, recimo ja volim gledat' video o životinjama koje rade neke smiješne stvari, pa ih ljudi snimaju. Uglavnom o mačkama."

Sport je često spomenut kao jedan od glavnih interesa mladih. Djecu i mlade najviše zanima nogomet, ali bave se i rukometom, košarkom, odbojkom te drugim sportovima.

"Bavimo se sportom: rukomet, nogomet, košarka itd."

"Mogu potvrdit' da su dosta popularizirane te društvene mreže i to sve, igrice, ali i sportovi dosta."

6

Učenici i učenice škole u ruralnom okruženju naveli su da im je interes dobro se zabaviti, družiti se vani, voziti bicikle i biti u prirodi, dok te vrste odgovora nisu dobivene u školi koja je u manjoj mjeri u ruralnom okruženju. Rijetko su se mogli čuti netipični interesi, primjerice pisanje.

"Mene recimo zanima pisanje i planiram bit' scenarist. I ponekad malo pišem neke ideje za filmove, knjige koje ću možda u budućnosti napisat'."

Nisu primijećene značajne rodne razlike u bavljenju sportom, osim što se moglo čuti da učenike više interesira nogomet, a učenice rukomet i odbojka. No, vrsta dominantno korištene društvene mreže i teme na istima jesu rodno distinktivne. Tako učenici najčešće koriste TikTok, a učenice Snapchat. Razlike u temama uglavnom se svode na razliku da učenici više prate sportski sadržaj ili sportaše, sadržaj vezan uz igrice, automobile i motore, dok učenice više prate sadržaj vezan uz šminkanje, poput *tutoriala* za šminku, sadržaj vezan uz oblačenje i modu, te plesni i muzički sadržaj. Jedna učenica je navela kako prati Zagrepčanku čiji se sadržaj sastoji u tome kako posprema po kući. Osim društvenih mreža i sporta, učenici navode igrice kao česti interes.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj
školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

“Svi prate nogomet, svi znaju sve; cure su na rukomet i odbojka stranu.”

“Tak’ je u našem razredu: dečki svi hoće igrat’ nogomet, a cure rukomet, pa košarku.”

“Dečki dosta vole pratit’ nogomet i pratit’ i gle’at’ video o nogometu i o sportu, a cure dosta vole gle’at’ plesove, plesat’ i slušat’ muziku.”

“[Gledamo] videe za frizuru i tak’ nešto.”

“Pa tipa njima izlazi nešto o igrici, FIFA-i ili tako. Njima izlazi sadržaj koji oni vole - video igrice i to - a nama, npr. tutorial za šminku.”

Škola

7

Različiti su stavovi učenika i učenica osnovnih škola o tome potiče li ih škola u razvoju interesa i na razmišljanje, odnosno neki navode da ih škola potiče, a neki da ih ne potiče, dok neki navode da o tome nisu sigurni. Škola neke učenike i učenice potiče na razmišljanje, ali ne o vlastitim interesima, nego primjerice o njima nezanimljivom gradivu; izražavaju želju za više gradiva i poticaja o zanimljivijim temama. Škola je kod nekih pobudila interes za teme iz nastave koja ih već zanima. Kod nemalog broja učenika i učenica se ističe potreba ostvarenja visoke razine školskog uspjeha, a u manjoj mjeri u školi ostvaruju razvoj svojih interesa. Tako primjerice navode da je “škola škola”: odvojena je od njihovih užih interesa ili da je škola medij kroz koji se razvijaju za određeni posao u budućnosti.

“Pa meni je više škola, škola.”

“Npr. završiš školu i to ti daje posao. Pak meni daje neki interes prema nečemu. Npr. ja sam jako zainteresirana za kemiju i to područje, znači škola mi je otkrila kao interes.”

“Pa da [potiče nas na razmišljanje], ali ne o stvarima o kojima želimo razmišljat’. Kao matematika.”

“Škola možda pomaže: nađeš možda neki novi interes koji nisi čuo.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Uvažavanje glasa učenika i učenica u školi

Pitanja vezana uz uvažavanje glasa učenika i učenica u školi bila su usmjerena na stjecanje uvida u mogućnosti participacije i mogućnosti izražavanja vlastitog mišljenja i stavova učenika i učenica u školi. Prema iskazima učenika i učenica, mogućnost da se izraze i da se njihovi glasovi uvažavaju ovisi o pojedinom nastavniku odnosno pojedinoj nastavnici. Dok neki ne uvažavaju njihov glas, učenici i učenice prepoznaju one nastavnice i nastavnike koji imaju drugačiji pristup, koji opisuju kao pristup koji puno više uvažava učenike i učenice, u kojem se traži njihovo mišljenje i općenito se puno više razgovara.

“Baš i ne [slušaju].”

“Ovisi kako koji [nastavnik].”

“Kod nekih da, kod nekih ne [imamo osjećaj da možemo izraziti svoje želje].”

“Npr. kod profesorice koja nam je zamjena [...] pričamo o našim mišljenjima i stavovima, i ta profesorica nas puno više uvažava, npr. nego ova iz engleskog.”

“Imamo neke profesore, npr. profesorica iz tjelesnog i možda profesorica iz povijesti i kemije s kojima možemo pričati ovako o dubljim temama.”

“Ja npr. volim slušati profesoricu iz tjelesnog i njoj baš mogu sve reći. Mislim to je baš ona profesorica - osim razrednice - u koju baš ono imam povjerenja. I ne govorim joj samo za školu, nego općenito ovako, i za prijatelje i to, jer baš ona zna dati dobar savjet i sve.”

Učenici i učenice uglavnom iskazuju da sve kažu i mogu kazati razrednici, ali navode i da se ponekad susreću s povišenim glasovima i strogoćom razrednice i nastavnika. Manji dio učenika i učenica pak tvrdi da im razrednica ne može pomoći u rješavanju problema.

“Ona stvarno pomaže što se tiče toga. Ono uvijek nam da neki savjet, nekad se zna malo izderati na nas, ali možemo pričati s njom.”

“Evo mi govorimo naše probleme razrednici, ali je to k'o pokvareni telefon: negdje pukne i nestane.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Osjećaj sigurnosti u školi

Izgledno je da je razoran potres iz 2020. godine utjecao na osjećaj fizičke sigurnosti u školi i možda na sveukupan osjećaj sigurnosti učenica i učenika u Sisačko-moslavačkoj županiji. Dok učenici i učenice jedne osnovne škole razlikuju fizičku sigurnost od psihičke te govore o sigurnosti u terminima mogućnosti da povjere osjetljive informacije nekome i "cinkanja", odgovori učenika i učenica druge osnovne škole odnose se na sigurnost u smislu toga da prešućuju neka ponašanja vršnjaka iz želje da isti ne budu kažnjeni ili ukoreni. Granica prešućivanja je nasilje, pušenje i oštećenje imovine, a omalovažavanje i vrijeđanje prijavljuju kada se kontinuirano pojavljuje, iako su svjesni štetnosti takvog ponašanja jer navode primjere prijatelja koji se loše osjećaju zbog takvih slučajeva. Prisustvo dežurnih nastavnika navedeno je kao razlog osjećaja sigurnosti, a jedan učenik naveo je i da sve probleme rješava sam sa sobom.

"Pa možda što se tiče pušenja, nasilja i to [bi trebalo prijaviti]."

"Ja mislim da smo kao razred jedan tim i trebamo nekako jedni druge poštovati, i ako netko napravi neku glupost, prešutiť kol'ko god možemo da ne dođe do nekako većih problema."

"Možda neispravno, nešto strgano, ali već veće [bi trebalo prijaviti učiteljima], ono ak' si ne znam zaprljao zid ili nešto, 'ajde prebriši i prešuti, al' ak' si sad već, ne znam neš' potrgao da ne radi, bolje prijavi da nitko ne otvori i padne na njega."

"Da ili ako je među učenicima neki problem, pa se potuku u razredu, to već moramo zvat' učiteljicu."

Premda se uglavnom osjećaju fizički sigurno u školi, neki izričito navode da se ne osjećaju fizički sigurno nakon potresa. Što se tiče povjerenja u nastavnike i nastavnice vezano uz dijeljenje nekih svojih problema, neki učenici navode kako imaju više povjerenja u prijatelje. Smatraju i da se neke situacije koje se dogode izvan škole nepotrebno preliju u školsko okruženje.

"Pa ovako fizički kao mjesto nakon potresa, ne [osjećam se sigurno]. A ovako da se nekom mogu povjerit' i to, ja mislim da isto ne jer opet nekako škole, kao što sam pričala, kad se

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering

funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

mi posvađamo izvan škole, uvijek sve dođe do škole. I ta škola je postala, doslovno k'o naš cijeli život. I ono što god napraviš, uvijek dođe i do škole i do svega."

"Ne vjerujem baš da bi" ja sad pričao nekom profesoru o svojim problemima; možda, ali ne baš o nekim velikim problemima, npr. da imam neke probleme u obitelji, ja ne vjerujem da bi" to rekao - ja bi" prije to rekao svojom prijatelju nego profesoru."

Potrebe i problemi

Potrebe

Jedna potreba oko koje se učenici i učenice slažu je potreba da imaju više slobodnog vremena i da više vremena posvete međusobnom druženju. Međutim u fokus grupama u osnovnim školama, iako su pitanja bila direktno usmjerena na njihove potrebe, učenici i učenice su vrlo rijetko iskazivali svoje potrebe, već su umjesto toga navodili probleme s kojima se suočavaju.

10

Problemi unutar škole

Različiti problemi koje učenici i učenice iskazuju se odnose i na probleme unutar i izvan škole. Navode da im škola oduzima puno vremena ako žele imati dobar uspjeh, posebice u periodima kad pišu testove, a najčešći problem s kojim se suočavaju je roditeljski pritisak i nezadovoljstvo, pa i ljutnja oko školskog uspjeha.

"Ja mislim da pritisak od roditelja za školu i općenito pritisak koji se vezano za školu vrši na djecu: meni je to problem koji traje otkad postoji škola."

"Meni škola oduzima vremena - ne tol'ko kol'ko bi trebala, nisam baš tol'ko posvećen."

"Pa škola [je problem], jer ako dobijem negativnu ocjenu, onda je to kod roditelja smetnja i onda su roditelji ljuti i dijete je u kazni i onda se još više naljuti. I onda je, ono ljutnja između svih nas."

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Roditelji očekuju više ocjene nego što ih neki imaju, a jedna učenica navodi da ima dodatni roditeljski pritisak jer je kći jedinica. Stoga neki izbjegavaju roditelje i ne žele otvoreno pričati o problemima učenja u školi, pa navode da te situacije "idu u krug do praznika".

"Zbog tog pritiska od škole smo mi uplašeni prije testa, onda loše napišemo, onda roditelji nisu zadovoljni, pa onda mi ne želimo pričat' s roditeljima i tako to sve ide u krug i sve do praznika."

"Ja sam jedinica, pa je meni to još veći pritisak jer ono centar sam i roditeljima i svima, pa onda je baš pritisak neki."

Prema njihovima navodima, problem im je i što ne znaju dobro učiti, odnosno ne razvijaju metakognitivne kompetencije: "naštrebaju" gradivo i nakon toga ga se ne dotiču. Neki osjećaju pritisak i neizvjesnost jer ne znaju što očekivati od sljedećeg razreda koji upisuju. Drugi pak ne osjećaju pritisak jer tvrde da znaju što ih čeka, imaju jasna očekivanja od nastavka i od školovanja, a neki navode i da ne osjećaju pritisak jer percipiraju da im je lako upisati željenu srednju školu.

11

"Ja mislim da je problem možda kod većine učenika što ne znaju baš dobro učit' ili naštrebaju neku lekciju i onda to samo jednom nauče i poslije ne uče. Ili ne nauče uopće, pa se moraju ispravljat', ili normalno neki znaju učit' ili neki uopće ne uče, već jednostavno znaju i slušaju na satu. Tako da možda je to najveći problem: što neki baš ne uče dobro."

"Nije me strah, ali npr. u osmom kada dođemo ne znam šta ćemo učiti, šta će biti."

"Škola, bar meni, oduzima puno vremena, strpljenja, suza, živaca i svega, pa onda to kad onak' malo razmislim da taj 7. i 8, da te dvije godine utječu na šta ćeš radit' cijeli svoj život - baš čudno."

"Pa ne znam ja nisam pod tol'kim stresom zato što ja sam svjestan šta će mi bit', npr. u osmom i u prvom srednje i to me ne dira tol'ko."

"Meni škola ne predstavlja neki pritisak zato što želim upisat' gimnaziju u Sisku, a to baš nije toliko teško."

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Problem zna biti i odbacivanje ili neprihvatanje od strane društva. Učenici i učenice navode kako postoje određene grupe i kako se zna tko se s kim druži, iako se oni prema iskazima trude prihvaćati sve učenike i učenice, te druge i drugačije. Naveden je i primjer učenice koju drugi vrijeđaju, no s kojom se oni trude uspostaviti odnos. Jednima odbacivanje smeta, drugima ne. Neki navode i naučene lekcije iz iskustva odbacivanja, naime da se sad druže s onim učenicima i učenicama koji će biti uz njih kad im bude teško.

“Ona je baš imala jednu situaciju - mislim da je to bilo lani ili predlani - sa roditeljima. I otkad idemo s njom u razredu, nije da baš priča s nama. I ona se drugačije oblači i ima tu prijateljicu s kojom je stalno. I ono, ne komunicira s nama - ja ne znam je li to zato jer se ne osjeća sigurno i povjerljivo da nama nešto kaže, da nam priđe. [...] Al’ uvijek ima pojedinaca koji nju vrijeđaju...”

“Dapače nije ti ni drago nit’ se osjećaš ugodno kad te netko izbaci iz društva ili nešto. Baš dosta zna pogodit’, ali mislim mi smo k’o razred stvarno složni, osim te jedne cure, a pokušavamo i nju uvijek s nama ugurat’ negdje.”

“Nekad mi se desilo da sam bila izbačena iz društva, ali sad se generalno uvijek družim s prijateljima za koje znam da me neće odbacit’ i za koje znam da će bit’ sa mnom kad mi je teško.”

“Pa ja sam im’o takvih problema i često imam takvih problema zato što ja idem po prilagođenom programu u školi i nekad me neki ne prihvate u društvu zbog toga.”

12

Problemi izvan škole

Dok učenici i učenice na sličan način govore o problemima u školi i gdje uglavnom dijele zajednička mišljenja, izvan školskog konteksta se primjećuju rodne i dobne razlike kada se suočavaju s problemima. Razgovarajući o problemima izvan škole, i razlike u godinama odnosno razvojnoj fazi unutar nekog društva znaju biti problem, odnosno mlađe osobe iz društva znaju doživjeti odbacivanje. Primjerice, prije puberteta su u društvu zajedno igrali nogomet, a razvojem su se oni stariji i zreliji odmaknuli od mlađih, odnosno ne žele biti u istom društvu. Slična stvar je

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokracije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

i s rodnim razlikama: dok u ranijim razredima učenici i učenice zajedno igraju sport, s vremenom prestaju.

“Ja sam imao problema s tim gdje sam u kvartu, di sam živio sad svi završavaju srednju i stariji su bili po pet-šest godina od mene kad smo bili - ono ja sam imao tipa dvije godine, oni su imali sedam-osam i njima je bilo glupo se družiti' sa mnom, normalno. I sad nakon nekog vremena ja se družim sad s njima normalno i to sve, a ja nisam imao tih problem, ali vjerujem da neki imaju taj problem uklapanja u društvo.”

“Ja sam isto recimo imao četiri susjeda. Jedan se odselio, dvojica su sad 2. srednje i ovaj jedan je 8. razred. I ja sam se prije normalno družio. Kad sam ja imao sedam, oni još nisu bili ulazili u pubertet i to i mi smo normalno igrali nogomet na igralištu i to. A sad su oni veći, i stariji, i zreliji od mene.”

Općeniti problemi koji se navode su iskustva koja učenici prepoznaju kao probleme odrastanja. To se uostalom odnosi i na vršnjački pritisak oko pušenja i na razvoj ovisnosti, prvenstveno o alkoholu i cigaretama.

“Pa onako problemi tokom odrastanja: dolaziš do toga da ideš van u grad i to sve. Dođeš i na cigarete, nikotin, ovisnosti. U tim vremenima probao bi sve trenutno, a sad je sve dostupno, pa tu dolazi do nekog problema ovisnosti, do stvaranja neprijatelja u školi možda i tako.”

Navode kako internet zna biti problem jer djeca u ranoj dobi saznaju o stvarima koje po navodima nekih ne bi trebali znati. Problem su i svađe koje se odvijaju preko društvenih mreža.

“Pa mislim čak zna nekad i internet bit' problem. Iako je zabavno, ali djeca jako mladi saznaju o stvarima koje ne bi trebali znat' još.”

“Ljudi su postali previše mekani. Svaki komentar im dođe srcu i onda nastane problem.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Različitosti i rješavanje problema

Percepcija različitosti

Učenici i učenice osnovnih škola primjećuju cijeli niz osobina po kojima se učenici i učenice njihove škole razlikuju i smatraju da su različitosti pozitivne. Iskustva razgovora o različitostima unutar škole variraju: neki tvrde da u školi ne pričaju o razlikama, neki tvrde da su o razlikama govorili na vjeronauku i na geografiji gdje ih se poučavalo da je bitno da poštuju druge. Osobine povučenosti ili otvorenosti navedene su kao nešto po čemu se međusobno razlikuju. Stavovi, interesi i ponašanja dimenzije su po kojima percipiraju razlike, npr. neke učenice preferiraju gimnastiku, druge plivanje, pa se ne druže međusobno. Različiti su glazbeni ukusi, stilovi oblačenja i frizure. Dok su neki navodili da su razlike socio-ekonomskog statusa relativno neizražene, drugi su iskazali svjesnost da socio-ekonomski deprivilegirane osobe mogu biti meta ruganja zbog tog statusa. Njihova percepcija o različitostima proizlazi iz osobnog iskustva i iz iskustva drugih osoba koje primjećuju. Konkretno, naveden je primjer djevojke koja je bila žrtva ruganja jer nije imala auto “kako treba”. No, drugi učenici su često navodili i da su socio-ekonomski svi otprilike na istoj razini. Specifičan primjer različitosti je i situacija u kojoj je 10-15 osoba iz društva počelo pušiti, a s čim se dio društva nije slagao pa se to društvo raspalo i učenici su se međusobno distancirali. Vjeroispovijest je kategorija po kojoj se neki razlikuju, odnosno jedna skupina navela je da su dvojica učenika ateisti.

14

“Pod vjeronaukom puno znamo pričati o religijama i da smo svi drukčiji po tim religijama. I uvijek nam je učiteljica iz vjeronauka govorila da uvijek trebamo poštovati ako je netko, npr. islamske vjere i da se ne rugamo ako imaju onaj šal.”

“Dat’ neku edukaciju o tome kako nema veze s vezom da se diskriminiramo jedni druge, da smo svi ljudska bića i da se trebamo jednostavno poštovati - bio ne’ko tamniji, ne’ko nosio ono, da je žena prekrivena cijela, muslimanka, ili bila ona kao kršćanka. Znači nema veze s vezom, zašto bi se diskriminiralo.”

“A mi zapravo imamo jednog u razredu koji je drugačije vjere.”

“Ja mislim da se u našem razredu najčešće rade grupe po stavu i po razmišljanju. [...]”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

“Pa ja mislim da kod oblačenja jedino cure-dečki, al’ uglavnom nema puno razlike. Al’ u ponašanju definitivno: netko je više povučen, a netko opet hoće da svi znaju šta on misli.”

“Pa ima nas malo siromašnijih; malo bogatijih i tak’, pa se možda ne’ko zbog tog može rugati.”

“[...] bila je jedna cura koja je - pa - rugali su joj se: mislim da nije imala kak’ treba auto.”

“Ovi koji su sad u srednjoj školi su polako počeli redom pušit’ i onda se to društvo krenulo raspadat’ [...] to društvo, nas deset, smo se raspali jer su tih pet sad srednjoškolaca počeli pušit’, ovo-ono i nama se to jednostavno nije sviđjelo...”

“To oko vjere je baš šaroliko u našem razredu.”

“Npr. on je druge vjere, pa ga volim svejedno k’o razred.”

“Kod nas - bar u razredu - osim ponašanja i karaktera, ne [postoje razlike].”

“[...] ali ona se malo drukčije oblači od nas. Možda malo po bogatstvu je različita i ja mislim da se ona zato ne osjeća baš sigurno s nama.”

“Kod bogatstva: u biti svi su tu, nema neke razlike. Jedino jedan učenik koji, ajmo reć’ ima malo više novaca, pa je nekad naporan.”

“Pa mi dečki - za cure ne znam - mi dečki, recimo se nekad znamo da onaj koji je ajmo reći kao povrijeđen, uvijek svi to stavljamo u šali. Onda se počnemo zezati i nikad to nije vrijeđanje baš, ono ružan si, debel si i tako. Nego ono eto, iz šale.”

“Mislim da je lijepa stvar kod ljudske rase što smo svi drukčiji.”

Percepcija deprivilegiranosti različitih

Mada većina učenika i učenica nema dojam da su neke osobe ili skupine u nepovoljnom položaju u školi zbog svoje različitosti, neke učenice ističu da znaju da određene različitosti mogu biti veliki problem i to na temelju primjera prijatelja iz druge škole. Neke učenice i učenici imaju iskustvo bivanja u nepovoljnom položaju radi svoje različitosti. U razgovorima se istaknuo problem rodne deprivilegiranosti na način da učenici koriste rodno omalovažujući govor koji opisuju kao viceve, npr. da idu prati suđe jer su žene.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

“Oni [učenici] se često šale na račun nas, šta mi kad, npr. neš’ želimo reći što je ne znam ni ja, pametno kao. I sad oni kažu, npr. a ti si žena, vrati se u kuhinju.”

“[...] npr. kad radimo pokus iz kemije i trebamo oprat’ suđe, onda oni kažu ‘ajde vi ste žene, vi operite suđe i tako neke stvari. Što nije u redu, ali zapravo mi skužimo da je to šala i nama to, onako nije problem, ali možda ne’ko iz razreda cura to zapravo shvati osobno.”

“[...] i onda profesori neki - neki ne; neki da - više vole cure nego dečke, npr. I onda nam to smeta i onda su ovo naše, tak’ se mi šalimo, tak’ nešto bez veze kažemo.”

Rješenja problema i vizija promjena

Unatoč pitanjima i poticajima na razgovor, bilo je relativno malo odgovora koji se odnose na rješenja problema, a neki su tvrdili i da rješenja ne postoje. No, neke učenice su konkretno tvrdile da bi rješenje za vrijeđanje učenica moglo biti da se učenici stave u njihovu poziciju i obratno, one u poziciju učenika. Isto tako smo mogli čuti da drugom ne bismo trebali raditi ono što sami ne želimo. Misle da treba jednostavno objasniti ljudima da je potrebno poštovati jedni druge.

“Možda da se oni nekad stave u našu poziciju, kak’ se mi osjećamo kad nam tako nešto kažu, i mi isto u njihovu.”

Za razliku od rješenja, u razgovorima se istaknulo dosta ideja o tome koju bi jednu stvar u svojoj okolini, školi ili društvu promijenili da mogu. Većina ideja bilo je vezano uz njihova osobna iskustva i životne uvjete, a jedna učenica je istaknula općenitu želju prestanka ratova. Vezano uz školski kontekst, mnogi se slažu da žele drugačiji odgojno-obrazovni sustav. Primjerice, u jednom iskazu je željena promjena imati školu bez knjiga i pribora, a koja ih uči budućnosti. Navode kako uče stvari, poput gradiva iz geografije, koje im nisu bitne, za razliku od predmeta, recimo matematike, koje smatraju važnima za daljnje obrazovanje i karijerne puteve, što bi htjeli mijenjati tako da uče ono što smatraju važnijim. Učenici i učenice ne vjeruju da su ocjene pravo mjerilo

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering

funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

znanja. Kao razlog promjene sustava ocjenjivanja spomenuto je i da se izvrsne sportaše ne prima u škole ako su im ocjene loše. Učenicima i učenicama koji su u ostali bez ormarića u školi je važno da se ormarići vrate, odnosno promijenili bi to da ne moraju svakodnevno nositi knjige do škole. Žele i druge konkretne promjene u školi: popravak zahoda te uređenje zahoda u svlačionici tako da nema neugodnih mirisa, kao i doradu školskog menija.

“Škola koja nas uči o našoj budućnosti. [...] meni nije bitno koja rijeka teče u Južnoj Americi, lijevo od Brazila - da bi' ja napravio neki program, to mi nije bitno. Meni je bitno matematika [...] i bitna mi je informatika.”

“Kad je ne'ko dobar sportaš, njega neće primit' klub zato što ima kao loše ocjene. [...] Zašto je škola i ocjene vezano uz sport i zašto to'ko utječe na to.”

“[...] da imamo svoje ormariće: jedino to bi' promijenila.

Govoreći o promjenama koje žele izvan školskog konteksta, neki su zadovoljni i ne mogu se sjetiti nečega što bi mijenjali. No, drugi se žale na i žele promjenu neadekvatne ili dotrajale prometne infrastrukture. Ceste su opasne: grbave, pune rupa i nemaju nogostup. Prolazak kamiona nekima zatrese kuću. Isto tako žele prijevoz do sportskih aktivnosti jer ga sad nemaju, a prijevoz je pogotovo potreban navečer. Učenik koji se druži s ljudima koji puše, koriste druge supstance i normaliziraju korištenje droga, želi promijeniti njihovo mišljenje.

Na pitanje o tome što mogu sami učiniti ili promijeniti, veliki broj učenika i učenica ima dojam da ne mogu ništa promijeniti i to objašnjavaju odnosom odraslih prema njima zbog njihove dobi. Govorili su kako ih se ne sluša, ne poštuje, kako ih nastavnici i nastavnice “ne doživljavaju”. Stječu svoje dojmove iz slučajeva u kojima su ukazivali na problem, ali nisu ozbiljno uvaženi, kao što je slučaj kad su se žalili na grijanje koje je radilo ljeti, ali ne i zimi, ili slučaj žalbe na prehranu u kuhinji i slični slučajevi s problemima koji još uvijek traju. Inicijative su usmjerili prema pedagogici, nastavnici, razrednici, ali nije došlo do promjene. Ova iskustva ovise o pojedinoj školi, jer su učenici i učenice druge škole rekli da se mogu obratiti nastavnicima ili razrednicima koja će nastaviti raditi na ukazanom problemu i da u školi dosta pričaju s njima. Iz druge škole tvrde da bi se odrasli trebali osvijestiti i ne znaju kako bi oni mogli doprinijeti tom procesu. Peticija kao instrument promjene navedena je kao nešto što mogu učiniti da nešto promijene, uključujući širenje peticije po društvenim mrežama. Jedna učenica je podijelila iskustva svoje majke koja je

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

zahtijevala obnovu prometne infrastrukture i zagovarala tu promjenu kod lokalne uprave, što je rezultiralo nekim pomacima - postavljanjem autobusne stanice, ali i nekim negativnim iskustvima, poput blokiranja komunikacije iz Grada po tom pitanju.

“Ja ne znam kak’ ja s 13 godina života, kak’ bi mogao utjecat’ na nekoga ‘ko ima 30 godina radnog staža npr., ima dvoje djece, ne znam šta je sve proživio, šta nije - ja ne znam kak’ bi’ mogao ja na njega utjecat’. Ja mislim da on ili ona treba mene ozbiljno shvatit’. Mislim da je to glavni problem.”

“Pa možda da im sami kažemo da prestanu [s nepoželjnim ponašanjem], a ako ne, onda se obratimo nekoj odrasloj osobi.”

Volontiranje

18

Volontiranje je pojam s kojim su svi učenici i učenice upoznati, iako imaju sličnu miskoncepciju oko njegove definicije. Naime, volontiranje definiraju kao humanitarni rad i pomaganje u dobrotvorne svrhe bez naknade. Neki percipiraju da volontiranje ne mora biti uvijek humanitarne prirode pa u tom smislu spominju primjere volontiranja: čišćenje okoliša ili prodavanje kuhanog vina i kolačića kako bi kupili kauč u školi. Drugi iskazuju da nisu bili svjesni da se može volontirati na način koji nije usmjeren isključivo na humanitarno djelovanje.

“Volontiranje je kada ti dobrovoljno pomažeš nekome kome je pomoć potrebno, a za to ne tražiš ništa zauzvrat osim osmijeha osobe kojoj pomažeš.”

O volontiranju su uglavnom čuli u školi gdje sudjeluju u različitim aktivnostima poput akcije u sklopu Marijinih obroka te navode da se puno akcija organizira u zajednici. Najčešća volonterska aktivnost u školi je čišćenje okoliša oko škole i to rade svake godine, a neki su čistili i crkvu. Znaju prikupljati osnovne potrepštine i druge stvari za djecu: ulje, brašno, higijenske proizvode, bombone. Navode cijeli niz sličnih primjera humanitarnih akcija za koje su čuli ili u kojima su sudjelovali.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Neki smatraju da su za volontiranje potrebna posebna znanja i vještine, dok neki to ne smatraju. Oni koji to ne misle, navode da postoje aktivnosti unutar akcija koje može svatko obavljati, poput prodavanja proizvoda na štandu ili sakupljanja otpada. Isto tako spominju da se na licu mjesta mogu steći potrebna znanja i vještina i da su motivacija, dobra intencija i dobro srce jedino što je potrebno za volontiranje. Suprotno tome, kompetencije prve pomoći ili kuhanja navode se kao primjeri potrebnih vještina za takvo volontiranje.

“Npr. ti sad radiš u nekoj kuhinji. I neće sad doć’ ne’ko ‘ko nikad nije bio u kuhinji kuhat’ za druge ljude. Ti trebaš imat’ neku određenu sposobnost da bi’ mogao pomagat’.”

“Npr. za Crveni križ ako želimo kao radit’, mislim da trebamo već imat’ znanja o tome. Ne možemo samo doć’ pomagat’ ljudima ako ne znamo ništa o tome.”

Iako obje ispitane osnovne škole imaju volonterski klub, nisu svi učenici i učenice koji su sudjelovali u istraživanju upoznati ili uključeni u njegov rad. Na pitanje o tome može li se volontirati u školi i kako, u jednoj školi navode različite primjere, poput skupljanja boca krajem godine, “unutar razrednog” pomaganja onima koji imaju jedinice iz nekog predmeta. Navode da volonterske aktivnosti ovise o samim učenicima i učenicama, odnosno vrlo rijetko ovise o nastavniku ili nastavnici. U drugoj školi učenici i učenice govore kako im razrednica vodi volonterske aktivnosti, da 20 godina volontira i to djelomično s njima kao razredom. S razrednicom su npr. skupljali novce u svrhu postave nove kuhinje u sigurnoj kući.

“Npr. pitam učiteljicu, kao npr. kak’ da on ispravi tu jedinicu, pa onda ona kaže da mu mi, npr. složimo 10 pitanja na koja on da odgovore - npr. pomognemo mu isto da odgovori na ta pitanja [...]”

“Pa većinom o učenicima [ovise volonterske akcije]. Ili školi, da. To nema veze s učiteljem baš; mislim možda ponekad ima.

Učenici i učenice jedne škole navode da se preko volonterskoga kluba svatko može volonterski angažirati: imaju volonterski klub “Viksi”, pomladak Crvenog križa, koji opisuju kao mjesto gdje im je dobro i gdje se nalaze u dogovoru s razrednicom - nemaju fiksne termine

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

sastanaka. U drugoj školi spominju da učenici i učenice iz razreda nisu zainteresirani za volontiranje, tj. da pola je i pola nije zainteresirano, ali da ih jako malo kaže da želi sudjelovati kad ih nastavnica pita. Smatraju da je razlog tome opterećenost drugim obvezama i interesima, da je učenike i učenice potrebno motivirati, potaknuti i objasniti razloge volontiranja jer često ne znaju koja je svrha. Obje škole imaju prostoriju u kojoj djeluje volonterski klub. Opisuju da bi volonterstvo moglo izgledati tako da se u određene mjesto i vrijeme nađu te da tamo bude netko tko zna npr. pružati prvu pomoć i tko im može pokazati kako oni mogu pomoći nekom drugom, nakon čega bi nastavili dalje s procesom učenja. Naveden je primjer pomoći ranjivim skupinama kad su mnogi iz škole došli u ružičastim majicama kao znakom podrške učeniku koji boluje od raka. Iz druge škole ne vide potrebu volontiranja oko istaknutih različitosti među njima i u zajednici i pripadnih mogućih problema. Govore da uglavnom nitko nikog ne vrijeđa, osim gradske djece koja se drugima izruguju. Prioritetni problemi koje žele riješiti volontiranjem su uređenje okoliša i unutrašnjosti škole, prvenstveno dio zida dvorane za koji navode da se na njemu mogu ozlijediti. Navode cijeli niz intervencija koje bi bile potrebne u prostoru škole, kao što je popravak stolica, klupa ili ploča na stropu. Misle da bi skupljanjem novca mogli riješiti prioritetne probleme i htjeli bi sami volontirati oko sitnih popravaka. Uložili bi par sati tjedno u volonterstvo, no ovisi im o tome koliko drugog posla imaju.

20

“Neki su, ono baš lijencine i ne da mi se, a neki bi baš radili nešto.”

“U našem razredu ja mislim da dosta njih bi zapravo i radilo, al’ nekima možda tre’a motivacija ili neš’: nekad im se možda ne da, pa onda treba ih potaknut’...”

“[...] malo ih kaže, ali opet neki i kažu da hoće sudjelovat’ [u volonterskim aktivnostima], al’ uglavnom pošto se neki bave sportovima, ne stignu možda.”

Učenici i učenice imaju puno različitih ideja kako bi druge motivirali za volontiranje. Primjerice, tako da drugima pokažu kako volontiranjem provode vrijeme na zabavan, poučan i koristan način ili da motiv bude opravdano izostajanje s nastave, nakon čega bi shvatili i druge korisnosti volontiranja pa se možda i “uživjeli u volontiranje”. Spomenute su i akcije poput prodavanja kestena. Međutim, neki misle i da već postoji dovoljno prilika za volontiranje i da se ne bi moglo motivirati određene učenike i učenice jer oni to jednostavno ne žele i neće raditi.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway
Active citizens fund

“Objasnio bi’ im kako je to zapravo dobro i zapravo je zabavno: to nije nešto gdje samo stojiš i da je dosadno, nego je to zabavno. Ima nekih svojih dijelova koji su baš - možemo i neš’ naučiti i zabavno je i ne provodimo vrijeme na gluposti, nego na nečem dobrom zapravo.”

“Znači iskreno mi smo, kad smo krenuli u petom s razrednicom, išli na te kao humanitarne akcije samo da bi’ izbjegli nastavu, al’ onda kad smo probali, kad smo shvatili kol’ko to zabavno - ono, svi smo se uživali u to, stvarno k’o razred svi rade te humanitarne akcije, tak’ da mislim da bi svi mogli probat’ da vide kol’ko je to zabavno.”

“Pa ja mislim da smo svi u ovoj školi imali šansu volontirat’ i ja mislim da ja ne bi’ mogao promijenit’ mišljenje te osobe koja dosad nije volontirala, znači puno smo puta volontirali i svi su imali priliku.”

Sažetak

21

Najčešći interesi mladih su društvene mreže i sportske aktivnosti. Na društvenim mrežama, uglavnom Instagramu i TikToku, prate influencere i različite teme koje ih interesiraju. Korištena platforma i sadržaj koji konzumiraju nerijetko je rodno tipičan - npr. djevojke prate šminkanje i češće koriste Snapchat, a dečki prate video igre i češće koriste TikTok. Dok na sličan način učenike više interesira nogomet, a cure odbojka i rukomet, ipak se bave različitim sportovima i nisu primijećene značajne rodne razlike u vrsti sporta kojim se bave. Zajednički interes mladih je druženje, dobra zabava i boravak u prirodi, a potonje je češći interes onih u manje urbanim sredinama.

Ispitani aspekti školskog života učenika i učenica različiti su ovisno o školi i o pojedinoj osobi. Škola neke potiče na razmišljanje i na razvoj novih interesa, a neke ne. Međutim, i kad ih potiče, nerijetko se radi o njima nezanimljivim temama; učenici i učenice voljeli bi da ih škola potiče u temama koje su im bliske. No, nekima je upravo škola i u širem smislu odvojena od njihovih interesa i školu doživljavaju kao životni korak za daljnje obrazovanje ili zaposlenje. U tom smislu se ističe potreba i pritisak oko ostvarenja visoke razine uspjeha. U školi žele izraziti svoje mišljenje i reagiraju na različite problematične situacije. S tim u vezi postoje nastavnice koje imaju inkluzivan i uvažavajući pristup prema njima, a što učenici i učenice prepoznaju i cijene. To su često razrednice, i njihova uloga je učenicima i učenicama važna. Iskustvo nekih razreda je pak da im školsko osoblje, pa ni razrednice, ne može pomoći u rješavanju problema. Nastavnicima i

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering

funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

nastavnicama će izvijestiti o problemima kao što su nasilje, konzumacija opojnih sredstava i uništavanje imovine, ali u razgovorima se primjećuje tendencija da se što manje prijavljuju druge vrste nepoželjnog ponašanja, a što se primjećuje i u jeziku koji koriste u tom pogledu: navode da im smeta "cinkanje". Te situacije doživljavaju kao ugrozu sigurnosti. Neki opisuju da osjećaju nesigurnost koja se manifestira i kroz nepovjerljivost prema nastavnicima, nastavnicama i stručnim radnicama. Uglavnom se osjećaju fizički sigurno, ali nekima je potres uvjetovao osjećaj nesigurnosti, odnosno kod nekih su primjetne i druge značajne negativne psihosocijalne posljedice potresa.

Na pitanje o potrebama osnovnoškolaca i osnovnoškolki su vrlo rijetko ponudili odgovore, ali ono što se moglo čuti jest da im je potrebno više slobodnog vremena i više vremena posvećenog druženju. S druge strane, čuli su se mnogi odgovori na pitanje o problemima s kojima se nose i suočavaju. Kao prvo, suočavaju se s roditeljskim i drugim pritiscima okoline vezanim uz školski uspjeh. Za izvrstan uspjeh moraju uložiti puno vremena, a roditelji znaju imati previsoka očekivanja od njih. Stoga doživljavaju neugodne emocije prije ispita i oko tema vezanih uz uspjeh, a neki zbog visokih roditeljskih očekivanja izbjegavaju otvoreno razgovarati s roditeljima o školi. Pritisak oko upisa srednje škole javlja se u završnim godinama osnovne škole, a općeniti problem im je i što ne uče kako učiti. Učenici i učenice se nose i s odbacivanjem ili neprihvatanjem, a koje nekima zna biti vrlo teško. No, iz tih iskustva uče i lekcije za budućnost.

Razgovarajući o problemima izvan škole, primjetne su rodne i dobne, odnosno razvojne, razlike. Nastavno na to, učenici i učenice se suočavaju i s očekivanim razvojnim izazovima, a u tom kontekstu često navode vršnjački pritisak oko konzumacije sredstava ovisnosti. Specifičan problem može biti i korištenje interneta od rane dobi jer u tom slučaju mogu doći do informacija koje bi bilo dobro kritički rastumačiti ili nisu primjerene njihovoj razvojnoj fazi.

Učenici i učenice osnovnih škola imaju svjesnost o različitostima među vršnjacima i smatraju da je dobro što one postoje. Osobine ličnosti, ponašanja i stavovi su aspekti po kojima prvenstveno doživljavaju različitost. Premda su svjesni i da su svojstva poput nacionalnosti, socio-ekonomskog stanja ili vjeroispovijesti također nešto po čemu se razlikuju, u svojim odgovorima naglašavaju da ne razlikuju osobe po tim svojstvima i stječe se dojam da im ta svojstva nisu bitna. Mnogi nemaju dojam da su neke osobe u deprivilegiranoj situaciji zbog svoje različitosti, ali neki su sami deprivilegirani i navode svoje iskustva, npr. osuđivanja zbog socio-ekonomskog statusa ili vrijeđanja na temelju ženskih rodni uloga.

Rješenja koja bi implementirali često su vezana uz njihove osobne, životne uvjete, ali se slažu da žele promjenu odgojno-obrazovnog sustava, pa su, primjerice, odgovarali da žele školu

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active citizens fund

koja ih uči budućnosti ili konkretnije, u kojoj mogu koristiti ormariće, u kojoj imaju bolju školsku prehranu i slično. Izvan škole žele vidjeti poboljšanja prometne infrastrukture i žele bolji prijevoz do izvannastavnih aktivnosti. Nerazumijevanje od strane odraslih vide kao prepreku da sami implementiraju rješenja istaknutih problema, naime iskustvo većine je da ih odrasle osobe, pa i nastavnici i stručni suradnici škole, ne uvažavaju i ne doživljavaju ozbiljno.

Volontiranje definiraju kao neplaćeni humanitarni rad, no na pitanje je li nužno humanitarno, neki odgovaraju da nije i znaju navesti primjere takvih akcija, poput čišćenja okoliša. Upravo čišćenje okoliša oko škole najčešća je volonterska aktivnost u kojoj su sudjelovali. Glavni kontakt s volontiranjem imaju upravo preko škole te je ono za njih pozitivno i vrijedno iskustvo. Osnovne škole imaju bogati volonterski program i učenici i učenice imaju velik broj volonterskih ideja koje žele implementirati, a znaju i kako bi druge uključili u volonterske klubove i akcije - prvenstveno prikazivanjem korisnosti i zabave koje volontiranje može pružati.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj
školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

2.2. Stavovi učenika i učenica srednjih škola

Interesi

Česti interes učenika i učenica srednjih škola su društvene mreže i sportske aktivnosti te su u razgovoru istaknuli prilično raznovrsni interesi i hobiji. Mladi navode da provode četiri do pet sati dnevno na društvenim mrežama: TikToku, Snapchatu i drugim mrežama. Prate poznate osobe, ali i *influencere*: oni im pokazuju svijet kakav žele, ali su svjesni da im pokazuju nerealnu sliku života.

“Uglavnom influencere koji nam pokazuju, ajmo reći nerealnu sliku o životu. Po kojoj se mi baziramo. I ti uglavnom, mi smo svi svjesni da je to jako loše, ali jače je od nas.”

“Prikazuju nam sliku svijeta kakav bi’ mi htjeli vidjeti, a ne zapravo kakav je.”

24

Na društvenim mrežama prate teme kao što su hrana, pjevači i pjevačice te poznate osobe, a prate i prijatelje i prijateljice, dok neki prate i hrvatske političare i medijske portale. Interesi znaju biti rodno tipični: učenici prate teme poput video igara, automobila i sporta, a učenice šminkanje, plesanje i sport. No, neki navode i da se ono što prate na društvenim mrežama ne razlikuje rodno, već u prvom redu po raznovrsnim interesima. Osim društvenih mreža, sporta i slušanja glazbe, mnogima je druženje glavni interes, tj. spominju izlaske i zabavu s društvom kao bitan interes. Neki misle da je škola tek rijetkima interes, ali jest prioritet. Interes mnogih mladih su i izlasci u klubove.

“Ak’ imamo isti ukus u muzici il’ u tak’ tim nekim stvarima, npr. nogomet il’, il’ glumci, il’ tak’: ak’ iste volimo, onda iste ćemo pratit’. Možemo se dvije cure razlikovat’ ako nemamo isti ukus.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

"[...] ne bi trebali postojati da se određeni sportovi da se određuju da je nešto za muške, a da je nešto za žensko: to su jednostavno sportovi za svako živo biće, nije za određenu društvenu skupinu."

"Pa izlasci u klubove [je nešto s čim se bave mladi] i oni koji su fokusirani na školu se bave školom. Eventualno neki hobi."

"Pa u mom razredu, npr. ima puno odbojkaša, ima par nogometaša, rukomet."

"Pa evo ja i moj kolega idemo u ribolov..."

"Ja pratim šminku [na društvenim mrežama]."

"Sve ovisi kakva si osoba, što vas interesira."

Učenici i učenice Srednje strukovne škole Sisak u razgovorima o interesima mladih primjetno više u odnosu na ostale sudionike i sudionice fokus grupa navode određene poslove, studijske smjerove ili fakultete koje žele upisati te imaju raznovrsne interese. Spominju policijsku akademiju, *web design*, programerski *freelancing*, majstorske i ugostiteljske zanate, trenerstvo karatea, studije informatike, astronomije i psihologije te se, primjerice, spominje Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet kao željeni fakultet upisa.

"Kao što sam rekao, meni je najveći prioritet škola, da završim ovu školu, da kasnije upišem ako bog da neki informatički fakultet i da radim ovaj posao web dizajnera koji sad radim."

"Meni je pak želja imat' što bolje ocjene i jedna jako velika želja mi je ić' na fakultet i psihologiju, jer to je nešto u čem' se ja jedino vidim."

"Meni je iskreno ovaj smjer jako dobar, ali ja bi' poslije toga htjela upisat' Edukacijsko-rehabilitacijsku i htjela bi' se uglavnom baviti' s djecom i pomagat' djeci s poteškoćama."

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Škola

Učenici i učenice vjeruju da je svima prioritet škola, ali ne nužno zbog stjecanja izvrsnih ocjena.

“Bitno nam je da nešto naučimo da možemo dalje sa životom.”

U razgovoru neki ističu da je škola tek rijetko kome interes u užem smislu. Školu uglavnom percipiraju kao uvjet za neki daljnji cilj - daljnje obrazovanje ili zaposlenje. Međutim, nekima je škola zanimljivo mjesto i naučili su nešto što će im trebati za posao ili budućnost. Primjer interesa koji se razvio iz vještine naučene u školi je crtanje *latte arta*.

Dok neki nisu sigurni potiče li ih škola na razmišljanje i stvaranje novih ideja, mnogi dijele iskustva u kojima ih škola značajno potiče u razvoju. Primjerice, neki učenici navode kako pedagoginja i psihologinja puno rade s nekima od njih kako bi se mogli prebaciti na drugi smjer ili općenito u daljnjem razvoju. Neki navode i da poticaj na razmišljanje i stvaranje novih ideja ovisi od predmeta do predmeta i od profesora do profesora, odnosno zbog razlike u pristupu i ponašanju prema učenicima i učenicama. Ekonomisti jedne strukovne škole spominju kako ih se potiče da uče o poslu, primjerice rade poslovne planove koji zahtijevaju kreativnost i kroz koji razvijaju vještine.

“[...] npr. evo puno pedagogica i psihologica potiču da se dalje školujemo i da nam pomognu oko, kako da to kažem nekog predmeta, da [...] se prebacimo za neki drugi smjer ako nam ovo ne paše, da ako stvarno nešto drugo želimo, da krenemo dalje i tak’.”

“Pa ovisi do profesora: s nekima se možemo dogovoriti oko ispita, ispitivanja il’ tak’ nešto, jer im nije u cilju da mi dobijemo 1, pa da ispadnemo, dok kod nekih je to, ono samo taj dan moraš to napisati, dobiti 1, pa ispravi. To tako ide: ne žele poslušati jednostavno.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering

funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

“Kod njega kada radimo nešto mene to potakne da ja to kod kuće više istražim. A ne ono, on je sada naučio, a ja to ne znam i sada mene ni ne zanima. I ako ne znam opet hoću još saznati.”

“[...] nas zapravo ne potiče tol’ko dalje za školovanje, više za određene specijalizacije...”

Nastavničko uvažavanje glasa učenika i učenica

Učenici i učenice većinom misle da se njihov glas uvažava, ali ističu da to ovisi i o profesoru ili profesorici. Osjećaju se kao da mogu nastavnike i nastavnice pitati sve što žele, a neke su nastavnice izrazito dostupne, tj. dostupne i preko društvenih mreža. Često ističu razrednicu kao osobu koja im je najveća podrška i koja se “bori zajedno s njima”, a neki imaju i lošu komunikaciju sa svima iz škole, pa i s razrednicom. U manjim razredima ističu da je lakše funkcionirati s nastavnicima i nastavnicama zbog veličine razreda i lakše komunikacije.

“Pa mi recimo nismo znali nešto što pišemo iz geografije u testu, kao do koje lekcije [...], onda smo se javili profesorici na Instagram doslovno i pitali je što mi pišemo u testu - dan prije testa nismo ‘opće znali što pišemo - i ona nam je napisala onak’ veliku poruku i objasnila nam zapravo šta sve pišemo, većinu toga šta će bit’, na šta bi se trebali fokusirati i ono.”

“Prije razrednici, nego sad da bi pedagoginji mogla reć’.”

“Pa mi baš ne bi’ mogli ni razrednici [reći što misli].”

“[...] pričamo o ljubavnim problemima, pričamo o zdravstvenim problemima, o obiteljskim problemima - i znači razne teme. I stvarno ti profesori nama znaju dati čak jako dobre savjete.”

Ipak, neki učenici i učenice pojedinih srednjih škola nemaju osjećaj da ih se sluša po pitanju problema koje iznose pa navode konkretne primjere u kojima bezuspješno komuniciraju probleme sa školom. Ono što navode da je problem u toj vrsti komunikacije je i što kao razredi nisu nužno složni. Navode i primjer gdje nisu imali toalet papir jer je oduzet nakon što je rola papira pala u wc školjku. Općenito se žale na Vijeće učenika jer iz iskustva nemaju dojam da im može pomoći ili nemaju dojam da nešto rade. Općenito navode da se glas učenika i učenica

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokracije Sisak.

uvažava na onim predmetima gdje nastavnici i nastavnice imaju motivaciju, za razliku od onih koji nemaju - to ima glavni utjecaj na učenike i učenice.

“Kaže se i svejedno nas ignoriraju”.

“Mi se ne možemo podnijet’ međusobno ni’ko s nikim valjda, a kamoli kao grupa i to nam je isto onda problem. I nekad se eventualno možemo dogovoriti’ kad je tak’ nešto da skužimo zapravo što je problem i onda se ajmo reć’ spojimo i budemo kao jedno kad ‘oćemo riješiti’ neki problem, a zapravo se problem nikad ne riješi i onda opet budemo jedan protiv drugog valjda.”

“Ili slučajno jednom pala rola papira u wc školjku [...] i onda su nam zabranili wc papir u WC-ima i nismo imali jedno tjedan dana valjda papir - pa nema ga ni sad doslovno nikad, valjda ni sapuna ni ničeg sam’ zato što jer je ta jedna rola pala, oni su smatrali da kad ima wc papira, da ga mi bez veze trošimo.”

“Ima nekih na kojima baš vidite da to rade sa strašću, dok ima nekih koji vam otvoreno kažu da im se ovaj pos’o ne radi.”

“Pa evo ja sam im’o prošle godine priliku bit’ predsjednik [Vijeća učenika] i mogu vam reć’ da to nije drukčije, osim šta se tu i tamo ode na skup Razrednog vijeća i na tom Vijeću nešto saslušamo, to prenesemo razredu, razred oko toga ništa ne napravi. Imao sam prošle godine samo dvije skupštine i to je bilo ono, bok, dole, tu na hodniku će se skupljati čepovi od boca, prenesite to razredu i to je to.”

“Eventualno što smo se mi kao razred zalagali, što smo prošle godine, ajmo reć’ ja kao predsjednik [Vijeća učenika] je da se uvede jedan dežurni učenik pošto se često naručuje hrana dostave i to često ne dođe onak’ kad mi kažemo, pod odmorom, nego dođe tijekom sata i onda nas profesori nekad ne žele pustiti’ [...]. Mi smo dali pedagogici papir za zahtjevom - nakon toga oni nisu ništa napravili.”

“Zato jer nas smatraju klincima [nas ne slušaju]. Normalno da nas ne’ko stariji neće poslušati’ jer naše mišljenje je nebitno naspram njihovog. U većini situacija je tako.”

Platforma za razvoj
školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Osjećaj sigurnosti u školi

Učenici i učenice srednjih škola koji su sudjelovali u fokus grupama se uglavnom osjećaju sigurnima u školi, a to je mnogima razlika u odnosu na osnovnu školu u kojoj nisu imali s kim popričati, nisu se slagali s vršnjacima, bili su žrtve vršnjačkog nasilja ili izrugivanja. Drugim riječima, osjećaju se sigurno u srednjoj školi jer imaju s kim pričati o problemima s kojima se suočavaju kod kuće i u drugim kontekstima. Oni iz škole u ruralnoj sredini se isto osjećaju sigurno i navode da je to uvjetovano time što su mala sredina i što se svi međusobno poznaju.

“Pa realno da [osjećam se sigurno]. ‘Nači ako se nešto desi, uvijek će ne’ko doletit’, ‘nači puna je škola i ono, siguran sam tu.’”

Potrebe i problemi

29

Potrebe

Potreba koju mnogi ističu je da im je potrebno više razumijevanja od strane nastavnika i nastavnica. Nekima je potrebno da nastavnici i nastavnice imaju manja očekivanja od njih. Drugi navode potrebu osuvremenjivanja nastave, ali i potrebu da imaju s kim popričati. Isto tako imaju potrebu većeg razumijevanja od strane roditelja.

“Ja sam mislim da je našoj generaciji relativno problem jer smo mi sad u dobi u kojoj svijet na nas utječe sa apsolutno svih strana: roditelji nam guraju svoja mišljenja, profesori iz škola, treneri i trenerice - uglavnom upijamo mišljenja od svih drugih i teško nam je stvorit’ svoja. Tako da trebalo bi mučnut’ glavom i sami malo razmislit’ o životu i stvorit’ si sliku života kakav zapravo je, a ne kako onako kako ga drugi vide.”

“Neki profesori isto podučavaju na bazi kad se podučavalo prije, šta ja znam 20-30 godina, al’ ne razumiju da je došlo novo vrijeme, da neke te stvari više ne funkcioniraju tako dobro kao što su prije.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering

funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

“Bitno je isto popričati s nekim. Treba nas ta osoba razumjeti. Na primjer, ja sam bio kasno budan. Radio sam svoje za školu, za struku kod profesora. A moja mama kada je ušla u sobu, vidjela je da sam na kompjuteru i odmah se krenula derati na mene da sam opet do kasno na kompjuteru. Ja sam isto radio što mi treba. Ja sam njoj pokušao objasniti to, ali nije htjela saslušati.”

“Pa npr. htio sam raditi’ oko vikenda u jednom restoranu, al’ kak’ su moji roditelji pametni, nisu mi kao dali, kao ti moraš završiti’ svoju praksu da ideš negdje raditi’; ja sam htio otići’ raditi’ jedan vikend da zaradim novce, al’ - uglavnom posvađao sam se [...] ne uspijeva, jer kao dok sam pod njihovim krovom mora biti’ po njihovom i onda samo čekam da završim i da odem svojim putem i gotovo.”

Učenici i učenice navode i potrebe koje se ne odnose na školu. Mnogi su svjesni materijalnih potreba i ističu važnost financijskih potreba. Za one iz ruralnih sredina je problem i što nemaju gdje izaći, odnosno imaju samo jedno mjesto za izlazak koje opisuju kao “rupu”.

Problemi unutar škole

Nastavnici i nastavnice koji po mišljenju učenika i učenica nisu stručni za svoje predmete često su navedeni kao ključan problem s kojim se suočavaju, kao i nastava na kojoj se zabavljaju, jer su nakon priprema za maturu shvatili da nisu usvojili bitno gradivo. Priprema za maturu i brige oko toga, kao i loše ocjene, predstavljaju značajan problem mnogima, kao i pitanja oko toga jesu li upisali dobar smjer. Neki izjavljuju kako im škola kao takva stvara previše stresa i negativno utječe na mentalno zdravlje. Neki navode da se problemi izvan škole baziraju na školu. Brine ih posao i pitanje kako će se snaći na tržištu pa preispituju žele li uopće raditi posao koji planiraju raditi.

“Problemi doma najčešće su zbog škole. Problemi u gradu, najčešće su zbog škole. Mislim, nije većina. Ali uglavnom škola nam stvara taj glavni pritisak i problem.”

“[Škola] stvara previše stresa, pogotovo tak’ neki profesori onak’...”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

“I onda onak’ dođem doma i onak’ - zbog čega se ja žvciram? Ono kak’ sam napisala biologiju koju neću trebat’ nikad u životu [...] il’ kad se sjetim kako sam se u prvom razredu žvcirala za neke sitnice, onak’ samo sam ludila za školom jer nisam mogla, npr. neš’ naučit’ il’ tak’ [...] znam da sam plakala doma jer ne znam neke zadatke, što - to je tak’ bez veze.”

“Možda kad ne’ko upiše zanimanje kad zna da nije dobro zanimanje, ali se ne želi prebacit’ zato šta se nema gdje prebacit’ u koju školu. Pa možda to [je briga mladih].”

Osuđivanje i isključivanje iz društva na osnovi upisanog zanimanja javlja se kao problem i razlog za zabrinutost učenika i učenica strukovnih škola.

“Npr. osuđivanje po zanimanju [...]. Kad se osuđuje po zanimanju, to mi je jako glupo. Mi smo tu u školi podijeljeni: mi kuhari, konobari i frizeri se družimo zajedno, npr. medicinari i farmaceuti su zajedno i nikad se ne miješamo.”

31

U nekim školama problem predstavljaju infrastrukturni nedostaci zgrade, npr. rupa u stropu ili pokvarena klima. Učenici i učenice navode da su njihovi pokušaji rješenja problema bili bezuspješni, iako kažu da oni probleme komuniciraju prema školi. Žale se na bespomoćnost Vijeća učenika koje ne rješava probleme.

“Mi smo to sad spomenuli i tu se sad ništa nije promijenilo, isto kao i s ovim klimama: naša klima je valjda potrgana već ne znamo kol’ko i svaki put nam govore odite pedagoginji, žalite se domaru, popraviti će i ni’ko nikad ne dođe i vječno se smrzavamo.”

“Kad pada kiša, to prokišnjava s jedne strane nama - imamo lokvu, onda se miču klupe da ne bi bile torbe u lokvi i ono.”

“[djelatnici škole] uopće ne rješavaju probleme, samo stvore nove: ako se ne’ko povjeri oko nekih tak’ stvari, ona će samo pozvat’ socijalnu, policiju ili nekom nešto doma - neće uopće ništa pomoć’.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Jedna osoba navodi kako se tipične rodne uloge i očekivanja mogu negativno odraziti na obrazovanje.

“Kod nas su više cure tak’ za to: ne znam, imaju to kao moram imat’ milijun dečkiju, svi se okreću oko mene, ja sam si glavna i to onda kao škola je nebitna, neka padnem - radit ću negdje, imat’ ću bogatog dečka...”

Problemi izvan škole

Problemi koji se ne odnose na školu, a koje učenici i učenice srednjih škola navode, su prilično raznovrsni. Pitanje budućnosti, gdje će živjeti i hoće li ići izvan Hrvatske, neki su od izazova koji se javljaju u razgovorima. Drugi spominju da im je problem moguće upadanje u loše društvo i bavljenje ilegalnim radnjama. Neki ističu fizički izgled i nametanje savršenog izgleda kao izvor problema, kao i ljubavne brige. Učenici govore i o problemu konzumacije alkohola i cigareta, te posljedičnih tučnjava koje su nerijetke. No, naveden je i primjer tučnjave koja je izbila zbog uvreda na nacionalnoj osnovi. Izlasci su spomenuti kao problem u tom smislu da učenici i učenice znaju osobe koje potroše više tisuća kuna ili cijelu plaću u jednom izlasku - ponekad sve kako bi snimili *story*. Kao problem s kojim se nose navode kockanje, a jedan učenik navodi i da je krenuo kockati pod utjecajem nametanja skupog života ili prikazivanja i glorificiranja osoba koje voze skupe automobile na internetu. Ljubavni i prijateljski odnosi izvor su problema mnogih srednjoškolaca i srednjoškolki i mogu se prelijevati na školski život.

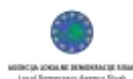
“Pa većinom to društvo [muči mlade], te neke veze [...]. Svi imaju osjećaj kao da moraju sad naći neku svoju srodnu dušu i onda ne mogu jednostavno izać’ iz tih veza [...] događa se nasilje to neko u vezama, al’ se ignorira baš iz toga razloga što se misli da se neće pronaći nova ljubav.

“Sukobi, alkoholizam, droge, zavisi kako ‘ko. I tako. Sve se to svodi na to: većinom svi žive za taj vikend, da odu se napit’.”

“Da i onda se fokusiraju više na to nego na školu, i onda i ocjene padaju...”

“Znam ljude koje ostave plaću za vikend.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj
školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Različitosti i rješavanje problema

Percepcija različitosti

Učenici i učenice su svjesni cijelog niza osobina po kojima se u školi razlikuju. U tom kontekstu spominju nacionalnost, karakter, izgled, stil oblačenja, glazbeni ukus, stavove, svjetonazor, rasu, vjeru, socioekonomski status, mentalne teškoće i poteškoće i smjer u školi. Mnogi ne smatraju da su različitosti povezane s mogućim nepovoljnim položajem onih koje se po nekoj osnovi percipira drugačijima. Neki govore da su svjesni da se u svijetu događaju te vrste nepravdi i da mnogi vuku predrasude iz kuće, ali da u njihovim razredima nema takvih problema. Sukobe koji postoje među njima objašnjavaju međuljudskim odnosima i karakterom osoba. Međutim, u razgovoru se jesu javili primjeri osuđivanja od strane drugih, recimo primjer jedne učenice čiji je brat percipiran kao drugačiji zbog zdravstvenog stanja i zbog toga odbacivan, a čuli su se i primjeri osude zbog izgleda ili problema izazvanih nezadovoljstvom vlastitog odstupanja od društveno poželjne tjelesne težine.

Neki navode da se o različitostima tematizira i razgovara na nastavi, ali većina ne. Mnogi ističu da su o tome puno više govorili u osnovnoj školi.

“Pa to smo pričali u osnovnoj, otkad smo došli u srednju, nismo jedanput spomenuli [različitosti].”

Rješenja problema i vizija promjena

Konstruktivni razgovor, imati pravu osobu s kojom se osjećate sigurno, potražiti pomoć starijih osoba od povjerenja (poput pedagoginje ili psihologinje) navedeni su kao načini rješenja problema koje su istaknuli.

“Pa kad bi bilo problema, jednostavno reć’ osobi koja je nadređena i proba taj problem riješit’.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Da mogu promijeniti jednu stvar na svijetu, mnogi bi htjeli ukinuti razlike među ljudima, više ravnopravnosti i manje diskriminacije, žele više razumijevanja među ljudima, a neki bi htjeli da nema tračanja ili da nemaju teškoće uklapanja u društvo. Drugi spominju da bi htjeli ukinuti ocjene, maturu, da žele izravan upis u fakultet i da žele školu koja brine o društvenom razvoju, a ne samo o školovanju u užem smislu.

“Pa ono da nema razlike između nas, da smo si svi OK.”

“[...] da ne gleda se razlika u godinama, nego u sposobnostima [...]”

Javljale su se i različite ideje o tome kako sami mogu promijeniti stvari u svojoj okolini ovisno o kojem se problemu radi. Ostati svoj, donositi odluke za sebe načini su kako izbjeći loše društvo. Jedni bi organizirali radionice, npr. za šminkanje, na kojima bi se učenice mogle družiti. Ideja mentorstva mlađim učenicima i učenicama primjer je nečega što bi im moglo potaknuti razvoj i razmišljanje.

34

Volontiranje

Upoznati su s pojmom volontiranja i također kao i učenici i učenice osnovnih škola opisuju volontiranje kao humanitaran rad. Kao primjere navode skupljanje donacija, izravno pomaganje i druženje sa starijima. Na pitanje može li volontiranje biti usmjereno na druge ciljeve osim humanitarnog djelovanja, navode da može i daju primjer čišćenja okoliša.

Neki smatraju da za volontiranje nisu potrebna posebna znanja i vještine, već samo dobra volja i empatija. Drugi tvrde da ovisi o tome što se radi, kao i da iz svog iskustva misle da je bitno imati povjerenje u ljude i vratiti to povjerenje, kao i da je za volontiranje potrebno usvajanje određenih komunikacijskih kompetencija.

“Pružimo pomoć ljudima kojima je to potrebno bez da išta tražimo zauzvrat.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering

funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

“Ovisi za kakvo volontiranje [...]. Recimo mislim za ove humanitarne svrhe, mislim da to može sva'ko pomoć'. [...] ljudi se učlanjuju kako bi radili na projektu razvoja neke igrice i ti ne dobivaš ništa za to [...]. I naravno za to opet treba neko predznanje.”

“Meni je tijekom potresa jedan dio krova pao i došli su volonteri koji su imali tu vještinu, znajući šta treba, kao kako popraviti’.”

Polovica učenika i učenica ima iskustva volontiranja, odnosno pola njih nema. Više su volontirali u osnovnoj školi nego u srednjoj. Imaju različita iskustva volontiranja: skupljanje klupa za školu u Italiji, pomoć nakon potresa i poplave, skupljanje otpada oko škole i kestenijadu.

“Moja obitelj [...] smo skupljali robu za potres u Turskoj i onda smo prije dva-tri dana se to vozilo tam’.”

“[...] skupljali smo klupe i to za neku školu u Italiji.”

35

Učenici i učenice iskazuju motivaciju i želju za volontiranjem i predlažu različite ideje koje bi mogli provesti, primjerice organizaciju druženja i pričanja s djecom s teškoćama u razvoju (čak i u bolnicama), te razgovore sa starim osobama koje borave u domu za starije. Druge osobe bi na volontiranje motivirali plakatima, reklamama, kreiranjem promotivnog videa, time da imaju neki zabavan sadržaj na hodniku gdje bi se zainteresirani mogli priključiti ili organizacijom javnog događaja da drugi vide što rade, primjerice akcijom u centru grada na kojoj bi mogli objasniti čime se volonterski klub bavi i zašto bi bilo dobro da se drugi uključe.

“Npr. za siromašnu djecu i to [želim volonterski raditi]. Nešto, na drugom kontinentu, npr. Afrika...”

“Pa npr. [tema volontiranja] mogla bi bit' tolerancija prema djeci s poteškoćama i mogle bi se predstaviti te neke teškoće koje ta djeca imaju, da bi ih ljudi razumjeli i znali kako postupiti s njima i to.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

“Mislim da kao, da bi se mogla neka grupica stvorit’ koja bi išla po tim nekim ustanovama i samo onako razgovarat’ s ljudima: da l’ im što treba, je l’ se može šta napraviti’ za njih da se osjećaju bolje i eto.”

“Mislim da ljudi koji, onako nisu motivirani za apsolutno ništa, da bi im se moglo samo pokazat’ pogled na koje mogućnosti oni imaju, i na koji način bi mogli nekako zadovoljit’ sebe s tim šta rade, a ima jako puno opcija koji ljudi mogu radit’...”

“Ja mislim da bi jako dobar način bio, npr. da ima neka udruga s kojom bi ne’ko mog’o, kak’ da kažem izać’ s nastave i ono provest’ dan s tom udrugom, da vide kako ta udruga funkcionira, kako rade, šta rade, i da im na zabavan način prikaže zapravo šta se tu radi, koje su tu, ono svrhe.”

Oni koji trenutno djeluju u volonterskoj grupi dogovaraju se i komuniciraju preko WhatsApp grupe, ali se rijetko sastaju, kako navode, zbog zauzetosti članova i članica grupe. Neke akcije koje su imali su skupljanje novca za lijek potrebitoj osobi, skupljanje cipela i doniranje iznosa koji od cipela dobiju djeci u Africi. Njihove ideje za nove aktivnosti uključuju maraton za neku prigodu, kao i koncert. Kad bi nešto mijenjali, imali bi više sastanaka i razgovora kako bi privukli više učenika i učenica u volonterski klub. Učenici i učenice kuharskog usmjerenja imali su ideju da organizirano rade u školskoj kantini. Razlozi zašto im je to potrebno je da aparat za hranu koji koriste ima skromne proizvode pa postoji potreba za hranom te bi se mogli profesionalno razvijati.

“Pa npr. ja da moram birat’, bi’ da svatko iznese svoju ideju i onda se napravi, kak’ da kažem sastanak, isto k’o ovak’ i onda se razgovara o toj ideji. I ak’ ne’ko ima više ideja, onda se bira koja je najbolja i koja bi bila naj - kak’ da kažem - učinkovitija.”

Sažetak

Društvene mreže i sportske aktivnosti česti su interes učenika i učenica srednjih škola, jednako kao i kod osnovnoškolaca, ali za razliku od njih navode veći broj različitih interesa i hobija. Konzumirani sadržaj društvenih mreža je šireg opsega, ali u osnovi je sličan te prema učeničkim navodima prati slične, premda manje izražene rodne obrasce. Ova skupina iskazuje svjesnost o

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

tome da društvene mreže predstavljaju lažnu i iskrivljenu sliku stvarnosti. Druženje im predstavlja važan interes. No, za razliku od mlađe skupine, izlaze u klubove i konzumiraju sredstva ovisnosti (prvenstveno alkohol i cigarete). U razgovorima o interesima, dodatna distinkcija ove u odnosu na mlađu grupu sastoji se u tome da (konkretno u Strukovnoj školi Sisak) navode karijerne puteve, studijske smjerove i fakultete kao interes.

Vezano uz školu, dobiveni su slični odgovori kao i kod mlađe skupine. Primjerice, škola je tek rijetkima interes u užem smislu, tj. većina navodi da školu pohađaju jer je potrebna za daljnje obrazovne i profesionalne potrebe. Za razliku od mlađe skupine, prikupljeni su iskazi o značajnom školskom poticaju na razmišljanje i stvaranje novih ideja, premda neki navode da ti poticaji ovise o predmetu, nastavniku i pristupu prema učenicima. Uvažavanje njihovog glasa također ovisi o nastavnicima i nastavnica, a slično kao kod mlađe skupine, ova skupina često dijeli iskustva bezuspješnog komuniciranja i rješavanja problema sa školom. To što ih odrasli ne shvaćaju ozbiljno smatraju uzrokom tih bezuspješnih inicijativa.

Značajna razlika ove, u odnosu na mlađu grupu, je u osjećaju sigurnosti u školi. Naime, većina osoba u ovoj skupini osjeća se sigurno u školi jer imaju s kim pričati o problemima s kojima se suočavaju, a što nisu mogle dok su bile u osnovnoj školi. Dodatno, skupina iz ruralne sredine osjeća se vrlo sigurno upravo jer je dio manje zajednice koja se dobro poznaje.

Učenici i učenice srednjih škola izražavaju potrebu većeg razumijevanja i poštovanja od strane nastavnika i nastavnica, ali i roditelja. Izvanškolske potrebe odnose se na materijalne potrebe, a u ruralnim sredinama je naglašena potreba većeg broja i primjereno uređenih mjesta za izlazak i druženje. Problematična pojava u školi im je i nedostatak kvalitetne pripreme za maturalne ispite, ali i infrastrukturni nedostaci školske zgrade. Neki smatraju da određeni nastavnici i nastavnice ne provode suvremenu nastavu i općenito smatraju da je u nastavi potrebno više fokusa na ono što njih, učenike i učenice, zanima i što će im biti korisno u daljnjem razvoju. Loše ocjene i online nasilje spomenuti su kao problemi unutar škole.

Skupina srednjoškolaca i srednjoškolki svjesna je i zna nabrojati puno svojstava po kojima se njihovi vršnjaci razlikuju, ali naglašava kako po osnovi tih različitosti ne diskriminira druge, tj. naglašava važnost karakternih osobina u odnosu na društvene identitete.

Ova skupina iznosi rješenja problema s obzirom na svoje iskustvo - konstruktivne razgovore, povjeravanje bliskoj osobi ili traženje pomoći od odraslih. Da mogu, ukinuli bi diskriminaciju među ljudima jer žele više ravnopravnosti, promijenili bi sustav školskog ocjenjivanja i žele školu usmjerenu na društveni razvoj, a ne samo školovanje u užem smislu.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

Učenici i učenice srednjih škola upoznati su s volontiranjem, a volontiranje najčešće percipiraju kao humanitaran rad. Pola ih ima, odnosno pola nema volonterska iskustva, a koja su dobrim dijelom stečena tijekom osnovne škole. Navode velik broj ideja za motiviranje drugih za volonterske aktivnosti, tj. sami izražavaju motiviranost za volontersko djelovanje i imaju puno konkretnih ideja koje žele volonterski implementirati. Volontiranje vide kao poticanje empatije i brige za druge u zajednici, te naglašavaju potrebe za volonterskim akcijama koje su usmjerene na ranjive skupine i pojedince, primjerice starije osobe, djecu, njihove vršnjake koji imaju slabiji školski uspjeh.

2.3. Stavovi nastavnica/odgojno-obrazovnih radnika

Interesi

Neki iskazi nastavnica o tome što smatraju interesima mladih poklapaju se s iskazima učenika i učenica, primjerice da je korištenje društvenih mreža dominantni interes djece i mladih. Vezano uz društvene mreže koje učenici i učenice koriste, nabrajaju TikTok, Instagram, Snapchat, YouTube i smatraju da mladi rijetko, ako uopće, koriste Facebook. Navode i da mladi i djeca primarno koriste TikTok i YouTube te da dnevno provode i po četiri do pet sati na tim društvenim mrežama. Neki od učenika i učenica snimaju *liveove* i po navodima nastavnica grade identitet kroz skupljanje komentara i lajkova. Taj sadržaj žele pokazati nastavnicama i one su svjesne da su društvene mreže izuzetno važne, iako su, kažu, i učenici i učenice svjesni da je to gubitak vremena i da od toga nema koristi. Nastavnice smatraju da društvene mreže dovode do paradoksa da su učenici fokusirani i informirani o različitim temama koje se događaju daleko od njih ili ih se ne tiču izravno, a s druge strane malo znaju ili se manje interesiraju o svojoj zajednici.

“Kroz društvene mreže zadovoljavaju potrebe za pažnjom i prihvaćanjem od vršnjaka. Često ne znaju što se oko njih događa, a prate influencers iz, ne znam, Kine. Dosta ne znaju opće kulture, nisu informirani o tome što se događa direktno oko njih.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Nastavnice navode rodne razlike u korištenju mreža: jedna grupa spominje da učenice više prate estradu i šminkanje, a učenici smiješne video sadržaje i izazove. Druga grupa navodi i da učenice više prate društvene mreže koje nisu YouTube, što je suprotno od učenika.

“Svi vole influencere, ali cure više prate estradu, šminkanje, a dečki smiješne videe i izazove.”

Nastavnice pričaju kako učenici i učenice snimaju videe po školi, npr. kada rade neki izazov. Dok neke nastavnice misle da je TikTok mreža kao svaka druga, naime da njen sadržaj ovisi o onome što biramo gledati, drugima smetaju problematični aspekti korištenja TikToka. Primjerice, navode da izazovi koje izvode znaju biti opasni i da učenici i učenice možda ne razumiju moguće posljedice, kao što je slučaj s izazovom gdje su ležali po cesti.

“Njihovi ti izazovi, neki su i opasni, životno ugrožavajući, ali to je više u osnovnim školama, jer se djeca teže odupru utjecaju vršnjaka.”

“Svi smo svi uhvaćeni u društvene mreže i nas odvuku društvene mreže, ali mi smo formirani ljudi, a mladima je teže se oduprijeti, oni su jako izloženi.”

Nastavnice imaju metode kojima sprečavaju korištenje mobitela na nastavi, recimo tako da spremaju mobitele u kutiju prije nastave jer se u suprotnom, navode, mogu stvarati problemi u praćenju nastave.

Drugi interesi mladih koje nastavnice spominju su da žele imati pozitivne ocjene bez previše učenja, družiti se online, slušati glazbu i baviti se sportom. Misle da motivirana djeca rade sve, a neki se ne bave baš ničim.

Interesi se inkorporiraju u nastavu u primjerice izvannastavnim aktivnostima. Na satu razredne zajednice se također interesi mladih uključuju u nastavu. Nastavnice ističu da učenike i učenice općenito interesira sve što se tiče “stvarnog” života, a tu prepoznaju i potrebu za više iskustvenog učenja u školi.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering

funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

“Definitivno ovaj ih interesira sve što se tiče stvarnosti i stvarnog života. Kada razgovaramo na nastavi o nečemu, razgovaramo kroz knjige, kroz sadržaj u knjigama kojima se bavimo - bilo čim, bilo kojim predmetom. A ono što nedostaje, to je ono da ih povedemo u stvarnost [...] recimo ja s djecom radim, ne znam sad proljeće iz prirode, mi gledamo knjige, ali činjenica je da ih treba izvest' van u prirodu da vide proljetnice [...]

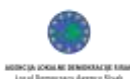
“Primjerice, ne možete vi djeci više danas govoriti o, ne znam pravima i potrebama slijepih i slabovidnih - primjerice. Nego ih trebate odvest' u dnevni centar slijepih gdje ćemo s njima peć' palačinke, imat' povež na očima i biti slijepi, ući u cipele tih ljudi i naučit će se kako je njima zapravo. Razbijat će i predrasude, poštivat će različitosti - znači oni moraju iskustveno doživjeti.”

Potrebe i problemi

U raspravi o ključnim problemima učenika i učenica, nastavnice iskazuju velik broj različitih problema. Neki koji se odnose na školu su preobiman program u školi i brige oko ocjena, problemi s vršnjačkim odnosima, prekratki (veliki) odmor, neadekvatan školski prijevoz, nedostatak terapijskih ili savjetodavnih grupa i usluga, odnosno neadekvatnost razgovora koje vode s učenicima zbog kratkog vremena koje mogu posvetiti svakom učeniku ili učenici, njihovo učenje za ocjenu, a ne znanje, te loše obrazovne politike. Misle da učenici i učenice nemaju povjerenja u sustav i da učenici i učenice percipiraju da i kada prijave problem sustavu, to neće učiniti razliku. Konkretno je spomenuto i da kad učenici i učenice imaju obiteljski problem, nekad im se čini da su izdali obitelj ako taj problem prijave u školi.

Online nasilje nastavnice prepoznaju kao problem unutar i izvan škole. Nastavnice isto tako ističu velik broj problematičnih tema učeničkog izvannastavnog života. Alkohol, pušenje, ovisnosti, roditelji koje isključivo zanimaju ocjene ili koji vrše neprimjeren pritisak na djecu, briga o mišljenju vršnjaka neki su od tih problema. Iako su nastavnice ukazale na velik broj problema koje i sami učenici i učenice navode u fokus grupama, primjer diskrepancije nastavnčkih u odnosu na učeničke odgovore jest u raspravi o tome osjećaju li mladi pritisak od budućnosti. Naime, dok učenici i učenice navode to kao njihov prilično izražen problem, u razgovoru s jednom grupom nastavnica one navode kako smatraju da učenike i učenice budućnost i ne brine previše. Nastavnice percipiraju da učenici i učenice ne razmišljaju daleko u budućnost.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Većina nastavnica navodi da ne primjećuju promjene u problemima koji brinu učenike i učenice danas u odnosu na vrijeme prije pandemije i razornog banijskog potresa. Jedna nastavnica spominje da je pandemija negativnije utjecala na učenike i učenice od potresa jer su tijekom pandemije bili zatvoreni kod kuće i da je u tom periodu nastava bila značajno manje zahtjevna u odnosu na sadašnje zahtjeve. Jedna nastavnica istaknula je kako učenicima i učenicama nedostaje građanski aktivizam i iskustveno učenje, odnosno vjeruje da bi se puno njih volonterski uključilo kad bi imalo šansu i da učenici i učenice zapravo imaju potrebu za inkluzivnijim i inovativnijim didaktičko-metodičkim radom.

“Ja bi’ sad rekla da njih strahovito brinu ocjene - svaki put kakva će bit’ ocjena, šta će dobit’ iz ovoga, iz onoga. Ne znam - mislim kažem - ja radim s malom djecom i onda mi dođu roditelji, i meni djeca doslovno hiperventiliraju kad ja kažem pisat ćemo danas diktat. [...] mislim, to je prvi osnovne.”

“Ono što djeci nedostaje je nekakav taj aktivizam, građanski aktivizam. Znači oni vole sudjelovati, ne znam u različitim akcijama solidarnosti, oni vole pokrenuti nekakve promjene. Vi njih možete dobiti doslovno za sve: da sad pokrenemo bilo kakvu inicijativu, imat ćete 30 klinaca koji žele nešto promijeniti i žele da bude nešto novo, nešto fora, nešto što će dati oni od sebe, ono što misle da je aktualno - znači nekakav baš taj aktivizam. Jer se sve svelo u posljednjih godina na sjedilački način učenja, kroz online nastavu, kroz, ne znam doslovno nisu mogli ići van kad je bila korona itd. I oni vole učiti iskustveno, znači istraživački, iskustveno.”

Nastavnice primjećuju da su učenicima i učenicama problem podjele društva u grupe, vršnjačko isključivanje i odbacivanje, što se očituje kroz primjerice i ne pozivanje na rođendanske proslave. Nastavnice primjećuju da se podjele u grupama prema interesima javljaju ranije kod učenica nego učenika, a isključivanje iz tih grupa je problem jer može negativno utjecati na samopoštovanje. Nastavnice navode i da je odgojno-obrazovnom sustavu općenito potrebna promjena koja bi omogućila kvalitetan pedagoško-psihosocijalni rad s učenicima i učenicama. U tom se smislu i seksualni odgoj spominje kao potreba škole, odnosno nastavnice smatraju da je to potreba svih učenika i učenica.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

"[...] oni su mali, pa onda ne daš ovom pozivnicu za rođendan, a ovom daš, pa te on gleda onak' jedno - mislim da se to jako, jako u školama sve više i više događa."

"Evo u 8. razredu sam čula jučer od jedne djevojčice da ju ne pozivaju druge cure da ide s njom u grad jer ona ne zna barit dečke. [...] Uglavnom, znači ta djevojčica se osjećala - znači ona je to meni rekla - osjećala se loše."

"Ovdje je pitanje, recimo i tog seksualnog odgoja, koji bi možda trebao biti na zdravim temeljima svakako djeci prezentiran. Da im to zaista to ne bude nekakav - ne znam - da im to bude pod normalno, a ne da im to bude, je l' tako, u smislu odbacivanja jednih drugih i to. [...]"

"Činjenica je da sustav odgoja i obrazovanja ne čini ništa jer je svima pun kufer svega, nemaš zaštitu ni od koga i pretvaramo se u kao nekakav dom za djecu, uslužna djelatnost. Znači škola vam je uslužna djelatnost: radi šta hoćeš, nemam se vremena s tobom baviti. Kad roditelj nazove, odma' rješavamo - ma nema problema, sve pet. I ako dijete ima problem, treba psihologu ili bilo kome drugom, to se ne rješava. Znači trpamo sve pod tepih: to je slika školstva danas. Znači rijetko tko 'ko i od, recimo razrednika razgovara totalno otvoreno s djecom - ne žele. 'Opće bolje da ne znam, evo takve stvari."

42

Različitosti i rješavanje problema

Percepcija različitosti

Dok neke nastavnice misle da su svi učenici i učenice (jedne osnovne škole) uglavnom svi isti - isto se oblače, istu glazbu slušaju i sl. - druge nastavnice navode mnogo dimenzija po kojima se učenici i učenice škola razlikuju. Osim osobina, kao mjesto različitosti navode i ponašanja i navike, primjerice da se razlikuju po razini higijene, znanju koje imaju, pohađanju trogodišnjeg ili četverogodišnjeg programa, socioekonomskom statusu, radnim navikama, urbanoj ili ruralnoj sredini u kojoj žive, razini i vrsti motivacije, izraženosti osobina ličnosti, pripadnosti subkulturi, tjelesnim ili psihičkim teškoćama, nacionalnosti i seksualnoj orijentaciji.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Kad je riječ o seksualnoj orijentaciji, tvrde da su učenici i učenice spremni razgovarati o tome u četiri oka, ali da često ne mogu o tome pričati s drugima u okolini ni u svom domu. Neke nastavnice imaju iskustva i s učenicama iz Sirije i Ukrajine. Kažu da se učenice bore s jezikom, ali da su prihvaćene u školskoj zajednici. Iako je kao različitost kod nekih učenika i učenica navedena pripadnost romskoj nacionalnoj manjini, nastavnice tvrde da nema netolerancije. Međutim, prema iskazima nastavnica, nekoj djeci smeta što kao Romi ostvaruju stipendije jer tu vrstu pozitivne diskriminacije percipiraju nepravdom.

“Drugoj djeci smeta stipendija, jer to percipiraju kao nepravdu, ali to ne stvara otpor njih prema učenicima u razredu, nego prema sustavu”

Različitosti se tematiziraju na satu razredne zajednice, a na etici i vjeronauku se tematiziraju društvene nejednakosti. Zanimljiv primjer uklapanja teme različitosti u nastavu je i integrirani dan gdje su unutar osam radionica bile različite teme iz područja ljudskih prava. Neke nastavnice dijele iskustvo u kojem su tematizirane različitosti, ali smatraju da učenici i učenice nisu imali potrebu o tome puno pričati jer se osjećaju dovoljno uključenima.

43

Rješenja problema

Nastavnice vide razvoj empatije, jačanje kapaciteta stručne službe škole, ulaganja u odgojno-obrazovni rad i kvalitetniji izbor razrednika i razrednica kao neke od mjera koje su bitne za rješavanje problema s kojima se učenici i učenice suočavaju, te općenito smatraju da je potrebno bolje identificirati te probleme. Također navode i da su im za rješenja problema prepreke infrastruktura i organizacija rada u školi.

“Mogli bi adresirati te probleme u školi, prepoznamo, ali realitet nas uvijek dočeka. Nemamo puno prostora za maneuvre i izvannastavne aktivnosti, problem je prostor, spajanje smjena.”

“Roditelji ne moraju biti stručni, škola treba postaviti temelje, ali ako je sustav površan, nema viziju, to je onda posljedica da nastaju problemi.”

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Njihova iskustva rješavanja problema uključuju cijeli niz koraka. Probleme pokušavaju identificirati u razgovorima s drugim razrednicama i razrednicima, s pedagoginjom, na satu razredne zajednice, putem radionica, roditeljskih sastanaka i, u krajnjem slučaju, s policijom. Rad pedagoginje najčešće je prvi korak u adresiranju problema. Prepoznaju potrebe učenika za razgovorom i pomoći, ali smatraju da se na njih odgovara površno.

“Terapijske grupe nedostaju, kad bi se moglo razgovarati s učenicima, samo kad bi se svakom samo sat vremena posvetilo, bilo bi puno bolje, ali radi se površno, više se zadovoljava forma, a sve više djece traži pomoć, imaju nisku razinu samopouzdanja, to je i zbog društvenih mreža.”

Volontiranje

44

Neke nastavnice imaju iskustva s volontiranjem, a navode da volontiranje i organizacija volontiranja zahtijeva njihovu iznimnu posvećenost i visoku razinu motivacije. Manji broj odgojno-obrazovnih radnica (ne nužno nastavnice, već i knjižničarka ili radnica stručne službe), vode volonterske aktivnosti i klubove. Međutim, navode da u područnoj školi nema osobe zadužene za volonterske potrebe škole.

Vršnjačka pomoć i mentorstvo učenicima i učenicama najčešći je spomenuti prioritet za koji smatraju da se može obuhvatiti volontiranjem. Provodile su tu vrstu volonterskih akcija i navode različite primjere drugih aktivnosti - ističu da su skupljale sredstva za humanitarne akcije, uređivale okoliš, prikupljale sredstva za sigurnu kuću, organizirale humanitarne tombole oko Božića. Volonterske akcije najčešće su humanitarnog, ali i javno zdravstvenog karaktera, kao što je suradnja s Crvenim križem. Suraduju s udrugama na području županije, što se najčešće organizira na razini osobnih poznanstava s članovima i članicama udruga.

Klubovi volontera sazivaju sastanke po potrebi. Najčešće se dogovaraju oko organizacije i izvedbe neke akcije, a u tu svrhu koriste i WhatsApp grupe. Koriste i sat razredne zajednice da okupe učenike i učenice, a neki biraju aktivnosti tako da prošlogodišnje volonterke i volonteri predlože svoje ideje i želje.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering

funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

Postoji mnogo prepreka uspješnoj organizaciji volonterstva. Budući da je za sve aktivnosti potrebno tražiti financijsku potporu škole ili projektno financiranje, financijske prepreke su u odnosu na druge prepreke možda najznačajnije. Zapreka je i nedostatak bolje suradnje s lokalnom zajednicom, ali i s drugim dionicima - roditeljima, udrugama, drugim školama. Dodatno, preklapanje smjena i rasporeda i nedostatak vremena su barijere s kojima se suočavaju u organizaciji volonterstva.

“Ključna riječ je ne odustaj, iako je to zahtjevno i naporno”

Nekada kao rezultat aktivnosti idu na putovanja, recimo jedna grupa će uskoro ići u Švicarsku na sedam dana. Učenicima i učenicama su često upravo putovanja glavni motiv volonterskog angažmana. Motivira ih i to što jedni od drugih uče, a to se na njih pozitivno odražava.

Nastavnice smatraju da su im za provođenje kvalitetnog programa potrebne organizacijske vještine i znanja i željele bi sustavnu edukaciju u tom smislu. Potreban je i timski rad te spremnost na preuzimanje odgovornosti. Navode i da je umrežavanje s drugim volonterskim klubovima bitno i spominju uspješne primjere suradnje među volonterskim klubovima. Ono može biti korisno zbog iskustva drugih u primanju potpore i uključenje učenika i učenica u volontiranje.

Prijedlozi unapređenja volonterstva prema donositeljima odluka su prvenstveno bolje financiranje i podrška. Naime, nastavnice ističu da se puno toga u organizaciji volonterstva svodi na financijska pitanja. Dodatno, osiguranje prijevoza ključno je u kontekstu organizacije volonterstva, a nastavnice prema donositeljima odluka predlažu i da bi bilo poželjno da proaktivno djeluju i da se sami ponude, ako imaju neke potrebe u zajednici koje bi se mogle ostvariti volonterskim radom u suradnji sa školama.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Sažetak

Nastavnice su u velikoj mjeri upoznate s detaljima oko korištenja društvenih mreža i digitalnih uređaja jer su to nezaobilazne teme u radu u školi i životu učenika i učenica. Prepoznaju da je konzumacija sadržaja na društvenim mrežama dominantni interes djece i mladih te nabrajaju konkretne mreže koje te skupine koriste. Svjesne su da djeca i mladi provode i po 4-5 sati na društvenim mrežama, primarno na TikToku i YouTubeu te navode kako neke učenice i učenici u školi snimaju *liveove*, npr. snimajući se kako rade viralne izazove i to žele pokazati nastavnicama. Smatraju i da učenici i učenice grade identitet online interakcijom i da im je to važno. Smatraju da učenici i učenice zbog fokusa na online izvore informacija bivaju visoko informirani o događajima iz drugih krajeva svijeta, dok o lokalnim događajima ili o vlastitoj zajednici malo znaju ili su manje zainteresirani. Govoreći o sprečavanju korištenja mobitela na nastavi, spominju praksu pospremanja mobitela u kutiju prije nastave.

Osim društvenih mreža, nastavnice znaju da su stvari poput slušanja glazbe, bavljenja sportom ili online druženja također interesi djece i mladih. Diješe dojam da motivirani učenici i učenice rade velik broj aktivnosti, dok se drugi ne bave ničim. No, diješe mišljenje da učenike i učenice interesira sve što se tiče stvarnog života, a što je povezano i s potrebama koje imaju u školi.

Naime, u razgovorima s nastavnicama je istaknuta potreba promjene odgojno-obrazovnog sustava, recimo u smjeru iskustvenog učenja u odnosu na frontalno izvođenje nastave u učionici. Smatraju i da bi se puno više učenika i učenica volonterski angažiralo kad bi građanski aktivizam i iskustveno učenje bili dio nastavnog procesa. U školama je istaknuta i potreba za seksualnim odgojem.

Govoreći o problemima, nastavnice prepoznaju cijeli niz problema s kojima se djeca i mladi nose unutar i izvan škole. Preobilan školski program, brige oko ocjena, nedovoljno vremena za odmor, neadekvatan školski prijevoz i nedostatak vremena za psihosocijalni rad s mladima primjeri su unutar školskih problema. Online nasilje je problem unutar i izvan škola, odnosno i druge vrste nasilja problem su mladih, kao i isključivanje koje mogu doživjeti od strane vršnjaka, zato što isključivanje može nepovoljno djelovati na samopoštovanje. Konzumacija sredstava ovisnosti se također spominje kao problem. Nadalje, negativne posljedice pandemije su po navodima nekih nastavnica vrlo negativno utjecale na učenike i učenice, čak više od razornog

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

potresa. Nastavnice vrlo precizno prepoznaju probleme s kojima se djeca i mladi suočavaju, ali s jednom iznimkom: nemaju dojam da učenici i učenice razmišljaju daleko u budućnosti i da se o njoj brinu.

Razgovarajući o različitostima unutar škole, neke nastavnice misle da su svi isti, dok druge navode različite dimenzije po kojima se učenici i učenice razlikuju. Za razliku od drugih skupina, nastavnice eksplicitno navode kako mladi često ne mogu pričati s drugima, pa ni s obitelji o svojoj (netipičnoj) seksualnoj orijentaciji, ali su spremni pričati o tome u četiri oka. Jedinstven uvid u različitosti čuo se u kontekstu učenica izbjeglica - problem im je nepoznavanje jezika, ali su dobro prihvaćene u školskoj zajednici. Sat razredne zajednice, etika i katolički vjeronauk su mjesta na kojima se različitosti tematiziraju.

Problem koji nastavnice naglašavaju je nedostatak psihosocijalnog rada s djecom i mladima, koji se može riješiti jačanjem kapaciteta stručne službe škole i boljom identifikacijom samih problema. Budući da razrednici i razrednice imaju važnu ulogu u odgojno-obrazovnom procesu, nastavnice predlažu kvalitetniji izbor tih osoba. Suočene su s problemima svojih učenika i učenica u svom radu pa te probleme pokušavaju i riješiti. Prvi korak u tom protokolu najčešće uključuje stručnu službu (pedagoginju i psihologa, ukoliko ga škola ima) i pokušaj identifikacije problema, ali nastavnice su općenito nezadovoljne kako se navedeni problemi rješavaju i odgovor na probleme ocjenjuju površnim.

Vežano uz školsko volontiranje, nastavnice su navele kako organizacija volontiranja zahtijeva njihovu iznimnu posvećenost i visoku razinu motivacije. Manji broj ih vodi volonterske aktivnosti i klubove. Najčešće spomenuti volonterski prioritet su humanitarne akcije, vršnjačka pomoć i mentorstvo učenicima i učenicama. Koriste WhatsApp i sat razredne zajednice za potrebe volontiranja.

Jedne od glavnih prepreka uspješnoj organizaciji volonterstva su financije, nedostatna infrastruktura i organizacija. Nedostatak vremena ili preklapanja smjena i rasporeda su značajna prepreka, kao što je i nedostatak bolje suradnje s lokalnom zajednicom. Na tragu tih prepreka, nastavnice donositeljima odluka poručuju da im je potrebno bolje financiranje, veća podrška i osiguranje prijevoza. Voljele bi da donositelji odluka proaktivno djeluju u smjeru podrške i promocije volonterstva koje djeluje na potrebe koje zajednica ima, u suradnji sa lokalnom upravom.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

Zaključak

Kvalitativnim istraživanjem učeničkih i nastavničkih skupina, odnosno provedbom fokus grupa stečen je uvid u iskustva sudionika i sudionica o interesima i potrebama mladih, problemima u i izvan škole, o različitostima u školi, viđenjima rješenja problema, o volontiranju i idejama za volontiranje.

Rezultati istraživanja su u značajnoj mjeri konzistentni unutar i među grupama. Konkretno, osobe unutar jedne fokus grupe navodile su slične stavove i iskustva, recimo o interesima mladih, kao što su među grupama prikupljeni dosljedni nalazi. Konzistentnost nalaza najviše je izražena u stavovima o interesima mladih: nastavnice, osnovnoškolska grupa i srednjoškolska grupa navode društvene mreže kao dominantni interes, te sport i druženje kao važan interes.

Interesi mladih su slični bez obzira pohađaju li osnovnu ili srednju školu, ali starije skupine izražavale su veći broj interesa, a koji su više usmjereni u budućnost, tj. nastavak odgojno-obrazovnog ili profesionalnog puta. Postoje rodne razlike u interesima, recimo u temama koje prate ili u tome da Snapchat češće koriste učenice, a TikTok učenici. Te razlike su nešto manje izražene u srednjoj u odnosu na osnovnu školu. Rijetkima je škola interes kao takav, tj. većini predstavlja obavezu koju nerado obavljaju. Toga su svjesne i nastavnice, stoga potrebnom smatraju podizanje kvalitete rada u školi. Konkretno, smatraju da je u školama potrebno više iskustvenog učenja i više vremena posvećenog građanskom aktivizmu jer bi ta promjena rezultirala poželjnijim odgojno-obrazovnim ishodima, poput smanjenja predrasuda, ali i aktivnog djelovanja u zajednici. Također prepoznaju i nedostatak stručnih suradnika u školama koji bi mogli odgovoriti na potrebe koje su i učenici i učenice isticali - da im je potreban razgovor s osobama od povjerenja, pogotovo vezano uz pitanja opterećenja školom i brigom za budućnost, kao i međuljudskim odnosima.

Značajne razlike prisutne su unutar (ali ne između) grupa vezano uz osjećaj sigurnosti u školi, iskustvu uvažavanja od strane nastavnika/ca i mjeri u kojoj škola potiče na razvoj novih ideja i interesa u školi. Naime, neki učenici i učenice se ne osjećaju da ih se uvažava i nemaju poticaj na razvoj novih ideja u školi, a drugi suprotno. Nastavnice tu također ističu problem neadekvatnog psihosocijalnog rada s djecom i mladima te kao rješenja toga predlažu jačanje kapaciteta stručnog osoblja i bolju identifikaciju specifičnih problema s kojima se te skupine nose u svom životnom kontekstu. Obje skupine učenika i učenica imaju tendenciju ne prijavljivati nepoželjna učenička ponašanja, ali imaju istu granicu: nasilna, opasna i štetna ponašanja. Psihička sigurnost vezana je uz mogućnost povjerenja vršnjacima i vršnjakinjama, odnosno

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokracije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering

funded by

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

psihologinji i pedagoginji te se temelji na (pozitivnim ili negativnim) prethodnim iskustvima. Primjetna razlika između osnovne i srednje škole sastoji se u mogućnosti da se povjere psihologinji ili pedagoginji. Naime, različite osobe izjavljuju kako su bile žrtve nasilja i *bullyinga* u osnovnoj školi, a gdje se nisu imali kome obratiti oko toga. U srednjoj školi imaju manje negativna iskustva i mogu se obratiti za pomoć, zbog čega se učenici iz ove skupine osjećaju puno sigurnije. Uvažavanje od strane nastavnika i nastavnica u obje skupine ovisi o predmetu, osobi koja predaje i njenom pristupu prema učenicima. Osjećaj fizičke sigurnosti značajno je narušio razorni banijski potres.

Problemi koje učenici i učenice navode su raznovrsni i ovise o razvojnoj fazi, međutim neki su općenite prirode, tj. doživljavaju ih gotovo svi ispitanici. To su problemi odrastanja, problemi nerazumijevanja od strane odraslih, zastarjelost odgojno-obrazovnog sustava te pritisci škole i roditelja. Nastavnice su svjesne tih problema i također ih spominju u odgovorima, a kao rješenja smatraju da su potrebne promjene u sustavu - bolja infrastruktura i drugačije obrazovne politike.

Objekti učeničke skupine su svjesne mnogih različitosti među ljudima u školi i da se na osnovu istih mogu doživjeti nepravde, ali naglašavaju da oni kao osobe i kao razredi ne diskriminiraju na temelju identitetskih svojstava, već razlike najčešće prepoznaju u karakteru i ponašanju pojedinaca. Neki spominju i da bi upravo različitosti među ljudima i pripadnu diskriminaciju ukinuli da mogu, te imaju puno ideja o mogućim rješenjima problema. Nastavnice doživljavaju različitosti na složeniji način i općenito su svjesne mnogih dimenzija po kojima se učenici razlikuju.

Budući da su sudionici i sudionice unutar učeničkih skupina namjerno birani tako da bi postojala varijacija u stupnju volonterskog angažmana, otprilike pola ispitanika ima, odnosno pola nema iskustvo volontiranja. Volontiranje definiraju kao humanitarni rad bez naknade, no neki su svjesni da ono ne mora biti humanitarne prirode. Primjetno je da su u osnovnoj školi stekli bogata iskustva volontiranja i da žele nastaviti volontirati. Točnije, prema iskustvima ispitanika, volonterske aktivnosti su značajno prisutnije u osnovnoj u odnosu na srednju školu. Također je primjetno da je najčešća volonterska aktivnost čišćenje okoliša oko škole, a nakon toga i skupljanje sredstava u sklopu nekog humanitarnog cilja, poput pomoći osobama stradanim u razornom sirijsko-turskom potresu.

Učenici i učenice znaju kako uključiti druge i iznose puno ideja i akcija koje bi mogli i željeli razviti u svojoj zajednici. Svaka skupina je iznosila niz kreativnih ideja za motiviranje drugih, kao i za organizaciju volonterskih aktivnosti, a koje su nekad vezane i uz školsko gradivo. Navode kako je uloga nastavnika ključna u organizaciji volontiranja, a nastavnice navode kako je

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.

Platforma za razvoj školskog volontiranja

Platform for development of school volunteering
funded by

Iceland
Liechtenstein
Norway

organizacija volontiranja zahtjevan posao za koji često nemaju dovoljnu financijsku podršku ili organizacijske mogućnosti. U tom pogledu, nastavnice naglašavaju važnost umrežavanja s drugim volonterskim klubovima zbog prijenosa znanja, dobrih praksi i iskustava. Vjeruju da bi volonterstvo kao takvo bilo značajno unaprijeđeno kad bi im donositelji odluka više pomogli u uklanjanju prepreka uspješnog volontiranja: poručuju da im je konkretno potrebno kvalitetnije financiranje, organizacija prijevoza, generalna podrška i proaktivniji pristup prema volontiranju.

Nositelj projekta:

Partneri projekta:

NorSensus
MEDIAFORUM

Projekt „Platforma za razvoj školskog volontiranja“ podržan je sa 87.870,00 € financijske podrške kroz Fond za aktivno građanstvo, sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Agencije lokalne demokratije Sisak.